

**P1692 Culturele veranderingen in Nederland 2004
Documentation**

**DANS
Data Archiving and Networked Services
Version 1.0**

Onderzoek uitgevoerd door
Intomart GfK bv
te Hilversum

in opdracht van

Sociaal en Cultureel Planbureau
Den Haag

Hilversum, april 2005
Remko van den Dool/11.648

VELDWERKVERSLAG CULTURELE VERANDERINGEN 2004

© **Auteursrecht voorbehouden**

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale verwerking of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de hiervoor genoemde instanties.

INHOUD

Pagina

HOOFDSTUK

- Inleiding
- De steekproef;
- De selectie van respondenten binnen een huishouden;
- Maatregelen om de respons te bevorderen;
- Het verloop van het veldwerk;
- Bewerking van de gegevens.

BIJLAGEN:

- Interviewerinstructies;
- Mondelinge vragenlijst;
- Schriftelijke vragenlijst;
- Folder SCP;
- Gebruikte brieven;
- Frequentie overzicht.

Inleiding

In dit onderzoeksverslag van het onderzoek Culturele Veranderingen in Nederland worden na deze inleiding de volgende zaken besproken:

- De steekproef;
- De selectie van respondenten binnen een huishouden;
- Maatregelen om de respons te bevorderen;
- Het verloop van het veldwerk;
- Bewerking van de gegevens.

Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het Sociaal en Cultureel Planbureau te Den Haag. Tot en met het jaar 2002 is het onderzoek uitgevoerd door TNS Nipo te Amsterdam. Deze meting bestaat behalve uit de gebruikelijke landelijke steekproef ook uit een separate steekproef van achterstandswijken in Nederland.

De doelgroep van deze onderzoeken is de Nederlandssprekende bevolking van 16 jaar en ouder. Voor het onderzoek is een representatieve, landelijk gespreide steekproef getrokken.

Het onderzoek is gebaseerd op een adressensteekproef. Bij elk meewerkend adres, werd een procedure uitgevoerd om te bepalen wie in een huishouden mondeling zou worden ondervraagd. In bepaalde huishoudens is ook een tweede persoon geselecteerd voor een vraaggesprek.

Na elk mondeling gesprek is een schriftelijke vragenlijst afgegeven welke de respondenten zelf konden invullen en terugsturen.

Het mondelinge interview wordt (met ingang van 1998) tweejaarlijks samengesteld met behulp van standaard vragen waardoor vanaf 1975 een continu tijdsbeeld ontstaan is van de sociale en culturele opinies en attitudes in Nederland. De resultaten worden onder andere gepubliceerd in het Sociaal en Cultureel Rapport.

Het volgende overzicht geeft een aantal algemene gegevens over het onderzoek weer:

- Het veldwerk van het onderzoek is uitgevoerd door een dochter van Intomart GfK, te weten United Fieldword Organisation ofwel Ufo (hetzelfde adres als Intomart);
- Verantwoordelijk voor de daadwerkelijke uitvoer van het veldwerk bij Ufo waren mevrouw H. Rippen en mevrouw S. Cos. Voor Intomart was de heer R. v.d. Dool verantwoordelijk voor de uitvoering. De algehele verantwoordelijkheid voor het onderzoek lag bij de heer J. Both;
- Het veldwerk liep van 14 september 2004 tot en met 11 januari 2005 voor de landelijke steekproef en van 14 september 2004 tot en met 2 november 2004 voor de steekproef in de achterstandswijken;

- In de landelijke steekproef zijn **2.155** huishoudens bereid gevonden deel te nemen aan het onderzoek. Samen met de tweede gesprekken in deze huishoudens zijn 2.300 geslaagde mondelinge interviews gerealiseerd. Van 94 procent van hen is ook een schriftelijke vragenlijst beschikbaar (2.170);
- Van de steekproef in de achterstandswijken zijn 649 gesprekken geslaagd in **602** huishoudens. In deze groep is van 96 procent een schriftelijke vragenlijst beschikbaar (623);
- De respons van het landelijke onderzoek bedraagt **59** procent, van de steekproef in de achterstandsgebieden **40** procent.

Een overzicht van alle databestanden van het project Culturele Veranderingen in Nederland is hieronder weergegeven:

Jaar	Aanduiding	Steinmetz-nummer	Leeftijdsgrenzen	Steekproef-omvang
1975	Culturele Veranderingen 1975	P0216	16-74 jaar	1.977
1978	Culturele Veranderingen 1978	P0739	16-75 jaar	985
1979	Culturele Veranderingen 1979	P0740	16-74 jaar	2.022
1980	Culturele Veranderingen 1980	P0741	16-74 jaar	2.007
1981	Culturele Veranderingen 1981	P0742	16-74 jaar	2.034
1983	Culturele Veranderingen 1983	P0828	16-74 jaar	1.932
1985	Culturele Veranderingen 1985	P0836	16-74 jaar	1.966
1986	Culturele Veranderingen 1986	P0946	16-80 jaar	2.016
1987	Culturele Veranderingen 1987	P0947	16 jaar	1.990
1988	Culturele Veranderingen 1988	P1018	16 jaar	2.033
1989	Culturele Veranderingen 1989	P1052	16 jaar	2.008
1991	Culturele Veranderingen 1991	P1108	16 jaar	1.926
1992	Culturele Veranderingen 1992	P1152	16 jaar	2.146
1993	Culturele Veranderingen 1993	P1205	16 jaar	1.968
1994	Culturele Veranderingen 1994	P1290	16 jaar	2.066
1995	Culturele Veranderingen 1995	P1291	16 jaar	2.177
1996	Culturele Veranderingen 1996	P1374	16 jaar	2.418
1997	Culturele Veranderingen 1997	P1417	16 jaar	2.267
1998	Culturele Veranderingen 1998	P1451	16 jaar	2.103
2000	Culturele Veranderingen 2000		16 jaar	2.299
2002	Culturele Veranderingen 2002		16 jaar	2.013
2004	Culturele Veranderingen 2004		16 jaar	2.300
2004	CV 2004 achterstandswijken		16 jaar	649

De steekproef

De basisgedachte van de steekproef voor het onderzoek Culturele Veranderingen is een zo goed mogelijke afspiegeling van de Nederlandssprekende bevolking van 16 jaar of ouder.

In het streven naar deze doelstelling zijn er twee beperkingen. De eerste beperking is dat er geen volledig steekproefbestand van de Nederlandse bevolking beschikbaar is. De tweede beperking heeft te maken met de gekozen veldwerkmethode (face-to-face). Het is vanwege de reiskosten namelijk te kostbaar om respondenten voor een vraaggesprek te bezoeken die volledig willekeurig over het land zijn gespreid.

Steekproefbasis: bestand met bestaande adressen in Nederland

Als alternatief voor een gegevensbestand met alle Nederlanders wordt gebruik gemaakt van een bestand met nagenoeg alle bewoonde adressen in Nederland. De complicatie van deze steekproef is dat dan binnen een adres (gezin) ook weer op een willekeurige manier moet worden geselecteerd om een personensteekproef na te bootsen. Hiertoe wordt eerst een gezinsinventarisatie uitgevoerd. Waarna een aantal regels voor de selectie van respondenten binnen een gezin wordt toegepast. Dit proces wordt in de paragraaf 'De selectie van respondenten binnen een huishouden' besproken.

De leverancier van de adressen voor dit onderzoek is Cendris. Zij konden helaas geen adressen leveren van bewoners die aan hebben gegeven geen directmail te willen ontvangen. Daardoor valt circa een procent van de adressen in Nederland af. De adressen zijn eind augustus 2004 geselecteerd. Cendris beheert het adressenbestand zelf en houdt het actueel.

Op een aantal adressen, met name in Amsterdam, kunnen meerdere huishoudens wonen. Een steekproef gebaseerd op adressen is dus niet ideaal. Bij meer huishoudens op één adres werd, indien geen naam van een huishouden beschikbaar was, een willekeurige keuze gemaakt (volgens keuze van random derde, voor een uitleg zie de paragraaf Selectie van respondenten binnen een huishouden).

Methode van clustering van de adressen

Om de reiskosten voor interviewers te beperken liggen clusters van adressen in bepaalde gebieden voor de hand. Voor dit onderzoek is gekozen om de viercijferige postcodes als clustereenheid te gebruiken. In totaal zijn voor het landelijke onderzoek 430 postcodegebieden volgens een willekeurige procedure geselecteerd en voor het onderzoek in de achterstandswijken 100. Omdat er in Nederland bijna 4.000 postcodegebieden zijn, is een overlap tussen deze twee steekproeven onvermijdelijk (uiteindelijk zijn 24 gebieden in beide steekproeven vertegenwoordigd). Voor de goede orde: in dergelijke gebieden is een gezamenlijke steekproef getrokken welke willekeurig in twee groepen is verdeeld.

Selectiemethode postcodegebieden

De postcodegebieden van de landelijke steekproef zijn geselecteerd binnen vijf stedelijkheidsklassen. Deze klassen geven de mate van stedelijkheid weer van niet stedelijk tot zeer sterk stedelijk en zijn gebaseerd op het aantal inwoners gedeeld door de oppervlakte van een postcodegebied. Elke klasse kreeg het aantal postcodegebieden toegewezen naar rato van het landelijke aandeel in de bevolking van 15 jaar en ouder in die klasse. Gegevens van het aantal inwoners van 16 jaar en ouder waren niet per postcodegebied beschikbaar daarom is gekozen voor de meest overeenkomende categorie.

De postcodegebieden van de steekproef van achterstandsgebieden zijn geselecteerd binnen een groep van 512 postcodegebieden die door het SCP zijn aangeleverd. Voor de selectie hiervan is geen gebruik gemaakt van een onderverdeling naar de mate van stedelijkheid. **Omdat in deze postcodegebieden de (sterk) stedelijke gebieden relatief sterk vertegenwoordigd zijn, was het onderverdelen naar stedelijkheid voor deze kleinere groep niet zinvol.**

Selectie postcodegebieden per stedelijkheidsklasse

Op basis van een bestand met postcodegegevens zijn de gebieden geselecteerd. Per klasse van stedelijkheid zijn de postcodes gesorteerd op de omvang van de bevolking van 15 jaar en ouder (van weinig naar veel). Op basis van deze sortering is per postcode een cumulatief aantal bewoners vastgelegd. Vervolgens is per klasse het totaal aantal bewoners gedeeld door het aantal toegewezen postcodegebieden van de klasse. Dit getal is de stapgrootte. Door per klasse willekeurig een startwaarde te kiezen (kleiner dan de stapgrootte) kan de selectie beginnen.

- Begonnen wordt bovenaan het bestand (dus met het kleinste aantal inwoners). Het eerste geselecteerde postcodegebied wordt met de startwaarde bepaald. Het is de postcode waarin het cumulatief aantal bewoners van de startwaarde valt. Als de startwaarde bijvoorbeeld 13.000 groot is, de eerste vijf postcodes hebben samen 10.000 inwoners en de zesde 4.000 dan valt de keuze op het zesde postcodegebied: hier valt de 13.000-ste bewoner in.
- De tweede geselecteerde postcode wordt bepaald door bij de startwaarde de stapgrootte op te tellen.
- Voor elke volgende postcodeselectie wordt steeds de stapgrootte opgeteld net zo lang totdat alle postcodes in de betreffende klasse zijn geselecteerd.

De hiervoor beschreven procedure zorgt ervoor dat ook heel kleine gebieden in de steekproef zijn vertegenwoordigd. Dit zijn doorgaans gebieden waar de woondichtheid zeer laag is: hier en daar een boerderij. Andersom zitten postcodegebieden met veel inwoners met een grote zekerheid in de selectie. Opgemerkt moet worden dat geen enkel postcodegebied 100 procent kans had om geselecteerd te worden aangezien de stapgrootte altijd boven het maximaal aantal inwoners per postcodegebied ligt.

Keuze steekproefomvang

De opdracht voor de interviewers van de landelijke steekproef was om de steekproef zo goed mogelijk uit te putten. Een target per gebied was er dus niet. Voor de berekening van het aantal benodigde adressen is uitgegaan van een respons van 60%. Daarnaast is een extra marge aangehouden van ongeveer vijf procent om voor niet bestaande adressen en onbewoonde woningen te kunnen compenseren. Voor de steekproef van achterstandswijken is een ruimere steekproef aangehouden, aangezien verwacht was dat deze respons duidelijk beneden de landelijke respons zou gaan uitkomen.

Het aantal ingezette adressen per postcodegebied verschilde naar stedelijkheid omdat verondersteld is dat de respons in de stedelijke gebieden lager zou liggen. Voor sterk stedelijke gebieden is 1,25 keer het gemiddelde genomen, voor zeer sterk stedelijke gebieden 1,5 keer. Naar stedelijkheid is zoveel mogelijk hetzelfde aantal adressen per gebied getrokken. Aangezien het gemiddeld aantal adressen in een klasse per postcode in geen enkel geval precies op het gemiddelde uitkwam varieerde het aantal met één.

In het volgende overzicht zijn een aantal gegevens opgenomen m.b.t. de steekproef, de respons en de verdeling naar stedelijkheid. Vanwege het bestaan van de eventuele tweede gesprekken in een gezin is het gerealiseerde aantal gesprekken ongeveer 10 procent hoger (zie Gezinsinventarisatie).

Tabel. Steekproefgegevens en respons naar stedelijkheid

	Aantal adressen per postcode	Aantal postcodes	Populatie (%)	Steekproef bruto (%)	Steekproef netto (%)	Respons (%)
Landelijke steekproef	Circa 9	430	13.178.380	3.850	2.155	59%
- Niet stedelijk	7 of 8	78	18,2%	18,1%	16,9%	62%
- Weinig stedelijk	7 of 8	85	19,7%	19,8%	18,2%	62%
- Matig stedelijk	7 of 8	83	19,4%	19,3%	17,5%	61%
- Sterk stedelijk	9 of 10	101	23,5%	23,5%	25,2%	59%
- Zeer sterk stedelijk	11 of 12	83	19,2%	19,3%	22,4%	54%
Achterstandswijken	15 of 16	100	17,4%	1.550	602	40%

Achteraf bleek het aantal adressen voor de steekproef in de achterstandswijken te ruim. Het gevolg was dat veel meer gesprekken zijn gevoerd dan oorspronkelijk was afgesproken.

Voor de landelijke steekproef bleek het aantal adressen precies voldoende te zijn om de doelstelling van 60 procent respons (bijna) te halen. Binnen deze steekproef had de verdeling echter wel anders gekund. De zeer sterk en sterk stedelijke gebieden zijn (gemiddeld) te sterk oververtegenwoordigd in de steekproef. Theoretisch gezien hadden tijdens het veldwerk adressen in (zeer) sterk stedelijke gebieden verwijderd kunnen worden, echter dat zou dan per postcodegebied om een verschillend aantal gaan. De meeste

interviewers hadden twee of drie postcodes met adressen. In de beginperiode werd daardoor niet elke postcode even intensief bezocht. Indien adressen verwijderd zouden zijn, zouden bepaalde gebieden dus zwaarder zijn getroffen. Door adressen te verwijderen zou tevens het beoogde aantal gesprekken niet gehaald worden.

Respons op adresniveau

De (geschoonde) respons van de landelijke steekproef komt uit op **59** procent van alle adressen. Het onderzoek in de achterstandswijken kent een respons van **40** procent. Voor deze was de veldwerkperiode minder lang (alleen 1e ronde, geen 2e).

De volgende tabel geeft de steekproefverantwoording van de steekproefadressen voor de schoning op een aantal categorieën weer.

Tabel. Gedetailleerde responsgegevens op basis van alle ingezette adressen

	landelijk		achterstandswijken	
	%	aantal	%	aantal
Volledig gesprek	56	2.155	39	602
Niet thuis	5	194	20	314
Afwezig ondanks afspraak	0	1	0	2
Afspraak	0	0	0	3
Niet bestaand adres	2	72	1	16
Bedrijf of instelling	1	29	0	6
Onbereikbaar	1	33	3	44
Ziekte/gehandicapt	2	92	1	20
Taalproblemen	1	57	2	31
Afgebroken tijdens interview	1	37	1	14
Geen interesse	22	829	23	361
Weigert via brief/telefoon	4	138	1	16
Andere reden	6	213	8	121
totaal	100	3.850	100	1.550

De volgende groepen zijn voor de volgende tabel uit de responsbasis weggelaten:

- Bedrijven/instellingen;
- Niet bestaande adressen/niet bewoonde woningen;
- Adressen waar vanwege taalproblemen voor geen van de bewoners een gesprek mogelijk bleek;
- Adressen waar niemand is aangetroffen en ook niet telefonisch bereikt konden worden (na minimaal 7 bezoeken, alleen landelijke steekproef). **Het betreft 51 adressen welke in de volgende tabel in mindering zijn gebracht bij de categorie 'niet thuis'.**

Tabel. Geschoonde responsgegevens

	landelijk achterstandswijken			
	%	aantal	%	aantal
Volledig gesprek	59	2.155	40	602
Niet thuis	4	143	21	314
Afwezig ondanks afspraak	0	1	0	2
Afspraak	0	0	0	3
Ziekte/gehandicapt	3	92	1	20
Onbereikbaar	1	33	3	44
Geen interesse/weigering/afgebroken	33	1.217	34	513
<i>Geschoonde steekproef basis (totaal)</i>	100	3.641	100	1.498

Zoals eerder is gemeld is de respons voor de achterstandswijken voornamelijk lager doordat er slechts één veldwerkronde is geweest, in plaats van twee voor de landelijke steekproef. Daarnaast is de behandeling van de steekproef in de tweede ronde intensiever geweest. Na de eerste veldwerkronde was het responspercentage van het landelijke onderzoek ook al wat hoger dan voor de achterstandsgebieden.

De selectie van respondenten binnen een huishouden

In de voorgaande paragraaf is de op adressen gebaseerde steekproef besproken. In tweede instantie zijn per adres één of twee bewoners geselecteerd ter ondervraging. Op deze selectie gaat deze paragraaf in. De **regels voor de selectie** binnen een adres is conform de eerdere onderzoeken van het SCP naar Culturele Veranderingen. **Voor dit onderzoek zijn geen omslagformulieren gebruikt zoals eerder wel geschiedde.**

De informatie over de samenstelling van het gezin is vastgelegd in het gegevensbestand. Voordat de interviewers deze gegevens vastlegden konden zij echter al bepalen wie zij moesten interviewen. Dit voorkwam dat zij aan de deur van een huishouden de laptopcomputer moesten starten of een formulier moesten invullen. Hiermee is de communicatie op een cruciaal moment een stuk soepeler verlopen. De interviewers werden geacht de regels zodanig te kennen dat zij tijdens het contact snel konden bepalen wie in het huishouden moest worden ondervraagd. De toepassing van de juiste regels is tijdens het veldwerk intensief gecontroleerd en interviewers met een te groot aantal fouten werden aangesproken. Het was ook mogelijk geweest om de regels in de laptopcomputer te programmeren. Daarmee verviel echter de mogelijkheid van een soepel lopend introductiegesprek.

Algemene regels voor de selectie van respondenten in het huishouden

De volgende algemene regels zijn gehanteerd voor interviewers die respondenten in een gezin moeten selecteren:

- De gezinsinventarisatie bepaalt wie in het huishouden wordt ondervraagd en hoeveel interviews in het huishouden plaatsvinden. Deze inventarisatie kon iedereen doen met voldoende kennis van het huishouden;
- De respondenten moeten Nederlands sprekend en 16 jaar of ouder zijn;
- Als een geselecteerde persoon niet wil meewerken dan kan deze niet worden vervangen door een ander persoon van 16 jaar of ouder in het gezin. Indien volgens de inventarisatie een tweede persoon in aanmerking komt dan wordt deze wel benaderd. Het is dus mogelijk dat de één weigert terwijl een ander wel meewerkt;
- Als de persoon die volgens de inventarisatie ondervraagd moet worden geen Nederlands spreekt, dan mag deze wel worden vervangen door een eventuele andere persoon van 16 jaar of ouder die Nederlands spreekt (volgens regels);

In de bijlage met de interviewinstructies is de uitleg voor interviewers weergegeven.

Specifieke regels voor de selectie van respondenten in het huishouden

De in het vervolg besproken regels gelden voor de keuze van specifieke respondenten in een gezin. Belangrijk om te weten is dat alle adressen vooraf **in twee groepen zijn verdeeld, de M-groep en de V-groep. In de M-groep wordt de mannelijke hoofdbewoner ondervraagd en in de V-groep de vrouwelijke hoofdbewoner.** Dit is bedoeld om de willekeur in het gezin te vergroten. **Verderop is de definitie van het begrip hoofdbewoner gegeven.**

De regels gelden voor huishoudens met meerdere personen van 16 jaar of ouder die goed Nederlands spreken. Alleenstaanden of alleenstaande ouders met alleen jongere kinderen (geen 16+) komen altijd in aanmerking voor een vraaggesprek.

In een gezin wordt onderscheid gemaakt naar hoofdbewoners en derden. *Hoofdbewoners* in een gezin zijn altijd de ouders van kinderen, een samenwonend stel/paar idem. Het aantal hoofdbewoners in een gezin is één of twee. Verder geldt dat bij twee hoofdbewoners er één man is en één vrouw. De *derden* zijn de kinderen van de hoofdbewoners of niet familieleden/huisgenoten. Ook stellen van gelijk geslacht worden als derden behandeld.

- Voor de *hoofdbewoners* geldt de regel dat de persoon met het geslacht dat vooraf aan het adres is gekoppeld moet worden ondervraagd. Dus voor een adres dat vooraf **in de M-groep (mannelijk) is ingedeeld** wordt de **man** van de hoofdbewoners ondervraagd;
- Van de *derden* wordt altijd één persoon ondervraagd. Bij meerdere derden in een huishouden geldt een willekeurige procedure voor de keuze van deze persoon;
- Bestaat bijvoorbeeld een adres uit de M-groep (mannelijk) uit één (vrouwelijk) hoofdbewoner met één of meer kinderen van 16 jaar of ouder, dan wordt de vrouw *niet* ondervraagd maar wel een kind. Was het adres uit **de V-groep (vrouwelijk) geweest** dan zouden in dit gezin twee personen voor een interview moeten worden benaderd;
- Als een gezin meerdere derden heeft dan gelden specifieke regels om een keuze tussen deze personen te maken (**zie volgende paragraaf**).

Voor beide steekproeven geldt dat op basis van de gezinsinventarisatie voor 94 procent van de adressen door de interviewers een juiste keuze is gemaakt.

Selectie binnen een huishouden bij meerdere derden

Als in een huishouden meerdere mensen 16 jaar of ouder tot het huishouden behoren en voldoende Nederlands spreken dan gelden specifieke regels voor de selectie van één van deze personen voor een interview:

- De 'derden' zijn genummerd op volgorde van leeftijd (oudste als eerste);
- Een willekeurig getal is vastgesteld door bij het laatste cijfer van het respondentnummer 8 op te tellen (ontstaat getal van 8 tot 17);
- Indien het willekeurige getal kleiner of gelijk is aan het aantal mensen op het lijstje dan is die persoon voor een interview geselecteerd waarvan het willekeurige nummer gelijk is aan de rangnummer van het lijstje;
- Indien het willekeurig getal groter is dan het aantal gezinsleden is de genummerde lijst net zo lang doorlopen door na het einde van de lijst weer bij nummer één verder te tellen, totdat het willekeurige getal is bereikt. De persoon die hierbij hoort is ondervraagd.

Tweede gesprekken in een huishouden

Op basis van de uitgevoerde gezinsinventarisatie bleek voor de landelijke steekproef bij 12 procent een tweede gesprek noodzakelijk en in de achterstandswijken bij 13 procent. In het eerder door het Nipo uitgevoerde onderzoek van 2002 bleek bij 16 procent van de adressen een tweede persoon te moeten worden ondervraagd. Bij 10 procent van de adressen- steekproef werd toen een tweede gesprek gerealiseerd (respons destijds circa 63%).

Waarom dit verschil? Doordat het onderhavige onderzoek met vooraf aangewezen adressen werkte, is de benadering van de adressen veel intensiever geweest dan voorheen. De methode met startadressen (door het Nipo gebruikt) leidt bij drie keer afwezigheid tot de benadering van een nieuw adres. De kans dat dan iemand thuis is in een gezin met meer inwoners is echter duidelijk groter dan bij een adres met een alleenstaande.

Vooraf was **aangenomen** dat indien iemand in een gezin bereid was gevonden deel te nemen de eventuele tweede persoon vrijwel altijd ook zou meewerken (90% medewerking). **Dit was geen juiste aanname**. In de praktijk bleek ongeveer tweederde mee te werken (65% landelijk en 69% achterstandswijken), **dit is overigens vergelijkbaar met het percentage voor het onderzoek in 2002**. Een gevolg **van de lager dan verwachte respons** is dat de doelstelling voor het totaal aantal gesprekken voor de landelijke steekproef niet gehaald is: beoogd waren 2.400 gesprekken, gerealiseerd zijn 2.300 gesprekken.

Respons bevorderende maatregelen

De landelijke steekproef kende vooraf de doelstelling om een respons van 60 procent of meer te halen. Vanwege de verwachte lagere respons in de achterstandswijken was daarvoor geen responsdoelstelling geformuleerd. Voor beide steekproeven bestonden doelstellingen met betrekking tot het totaal adressen waarin gesprekken zouden moeten plaatsvinden en doelen over het totaal aantal gesprekken welke hieruit zouden voortkomen.

Om de landelijke doelstellingen te halen is voor de start van het onderzoek de wijze en frequentie van benaderen van de adressen uitgewerkt. Ook zijn responsbevorderende maatregelen doorgevoerd. Halverwege het veldwerk zijn aanvullende maatregelen genomen.

Respons bevorderende maatregelen

De respondenten die meewerkten aan het mondelinge interview en een ingevulde schriftelijke vragenlijst terugstuurden kregen een beloning in de vorm van een cadeaubon (waarde € 10,-). Deze beloning werd ook genoemd in een brief van het Sociaal Cultureel Planbureau aan alle geselecteerde adressen van de steekproeven (zonder de waarde te noemen). De adressen waar de naam van de bewoners bekend was, zijn als familie aangeschreven om te voorkomen dat alleen de personen met de uit het telefoonboek bekende voorletters de brief zouden lezen. Samen met de brief was een folder over het onderzoek gevoegd. Om maximaal te profiteren van deze maatregelen werd zo veel mogelijk binnen twee weken na verzending van de brief het eerste contact met de bewoners van een adres gelegd.

De interviewers waren in het bezit van een knipselkrant met krantenartikelen met recente publicaties van het SCP om aan potentiële respondenten te laten zien.

Indien de adressen meerdere keren bezocht waren zonder contact te hebben met de bewoners konden de interviewers het eerste contact telefonisch leggen. Dit uiteraard als het telefoonnummer van het adres beschikbaar was. De interviewers konden ook gebruik maken van niet-thuis kaartjes om de respons te verhogen.

De wijze en frequentie van benaderen van de adressen

Elk adres moest minimaal drie keer worden bezocht, het liefst zo goed mogelijk verspreid naar moment van de dag en binnen de week. Dit om een zo groot mogelijke trefkans te hebben. In de praktijk is overigens het aantal bezoeken voor veel adressen hoger geweest vanwege de tweede veldwerkronde. Van alle contactpogingen is bekend wanneer deze plaatsvonden en wat het resultaat was.

Nadat contact met de bewoners van een adres was gelegd, waren er minimaal drie contactpogingen **met het adres** om te bepalen wie geïnterviewd moest(en) worden: de **gezinsinventarisatie**. Deze gezinsinventarisatie kon ook met personen die niet tot de doelgroep behoorden (o.a. kinderen, huishoudelijke hulp) worden uitgevoerd. Mocht er na

deze inventarisatie **en contacten met huisgenoten** nog geen contact met de voor een interview geselecteerde bewoners zijn geweest dan volgden nog enkele pogingen om **deze** te benaderen. Dit kon eventueel via de telefoon als de interviewers het nummer van de huisgenoten hadden gekregen of indien het vooraf al beschikbaar was.

Aanvullende maatregelen tijdens het veldwerk

Vooraf was rekening gehouden dat het veldwerk niet binnen zes weken gerealiseerd zou zijn. Derhalve stond voor beide steekproeven een tweede ronde van het veldwerk gepland. In de steekproef in de achterstandswijken bleek echter geen tweede ronde noodzakelijk aangezien het aantal gesprekken ruimschoots is gehaald (zelfs meer dan de aanvankelijke doelstellingen). Zoals eerder al gemeld gold voor de steekproef in de achterstandswijken geen doelstelling voor het responspercentage.

De eerste ronde van het veldwerk startte op 17 september en eindigde op 2 november. Voor de tweede ronde van het veldwerk werden de volgende adressen geselecteerd:

- Alleen adressen van de landelijke steekproef;
- Adressen waarvan de bewoners geen enkele keer thuis werden aangetroffen;
- Adressen waar een afspraak met een bewoner voor stond;
- Adressen waarvan de bewoners onbereikbaar waren door langdurige afwezigheid;
- Een groot deel van de adressen van bewoners die niet mee wilde werken (de groep die zich telefonisch of met een brief had afgemeld werd uitgesloten).

Vanaf 11 november zijn 1.795 adressen opnieuw benaderd (97 hiervan pas na 9 december, zie verder). In eerste instantie zou het veldwerk van de tweede ronde tot en met 17 december lopen. In overleg met het SCP is de veldwerktermijn met een week verlengd tot en met 24 december en later zelf tot 31 december. In de praktijk zijn er ook nog wat gesprekken gevoerd in de eerste twee weken van 2005.

Alle adressen van de tweede ronde hebben een brief gekregen gedrukt op het briefpapier van Intomart GfK. Op de achterkant van de brief was een recent krantenartikel van het SCP afgedrukt. In de brief is in tegenstelling tot de brief voor de eerste ronde (op SCP briefpapier) wel melding gemaakt van de hoogte van de vergoeding.

Nadere maatregelen

Na een maand in de tweede ronde leken de getroffen maatregelen niet afdoende om de doelstellingen te halen. Daarom zijn op 9 december de volgende aanvullende maatregelen genomen.

Deze maatregelen na 9 december zijn:

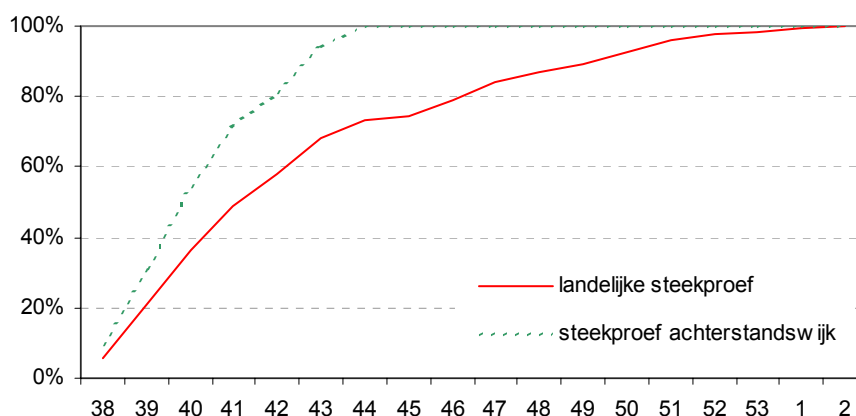
- Verhoging van de beloning voor de respondenten van € 10,- voor een volledige deelname tot € 15,-;
- Een brief namens de veldwerkorganisatie van Intomart GfK (UFO) waarin de nieuwe beloning werd aangekondigd. De brief is verstuurd aan 97 adressen met een zogenaamde harde weigering in de eerste ronde van het veldwerk;
- Een verhoging van de vergoeding voor de interviewers voor een geslaagd gesprek (de inspanning werd immers steeds groter om een geslaagd gesprek te realiseren);
- Selectie van speciaal in de laatste loodjes succesvolle interviewers;
- Verlenging van het veldwerk tot 31 december (in de praktijk nog twee weken langer). Dit was met name bedoeld om de grote groep adressen waar niemand thuis bleek tijdens de vakantieperiode te bezoeken.

In totaal zijn 174 gesprekken van de landelijke steekproef na 9 december 2004 gerealiseerd. Dit is ongeveer acht procent van het totaal aantal gesprekken voor deze steekproef. Tot dan toe waren in de tweede ronde van het veldwerk 436 interviews gerealiseerd (19%). In de eerste ronde zijn voor de landelijke steekproef 73 procent van de gesprekken gehouden.

Overzicht verloop veldwerk

De volgende grafiek laat het cumulatieve verloop in de tijd van het aantal mondelinge gesprekken zien (weergegeven in weeknummers). In totaal zijn 2.300 gesprekken gevoerd voor de landelijke steekproef en 649 voor de steekproef in de achterstandswijken.

Figuur. Realisatie respons afgezet tegen weeknummers, weergave met cumulatieve %

De volgende tabel geeft weer hoeveel contacten nodig waren voor een geslaagd gesprek.

Tabel. Benodigde inspanning per geslaagd gesprek, weergave in %

	Landelijk %	Achterstandswijk %
Eerste contact	14	28
Tweede contact	30	34
Derde contact	17	22
Vierde contact	8	11
Vijfde en verdere contacten	31	6

De volgende tabel laat het aantal contacten zien per onderzoeksfase en eindstatus van het contact.

Tabel. Gemiddeld aantal contactpogingen naar eindstatus adres en naar steekproef(fase)

	Volledig gesprek	Niet thuis	Geen interesse
Landelijk 1e ronde	2,5		2,0
Landelijk 2e ronde	6,6	7,8	6,2
Achterstandswijk	2,4	3,2	2,1

In de eerste ronde van het veldwerk zijn alle adressen die niet thuis waren doorgeschoven naar de tweede ronde, vandaar dat daar geen gegevens van zijn. In principe zijn er veel bezoeken afgelegd met name voor de adressen die in de tweede ronde vertegenwoordigd waren. De weergegeven waarden van de tweede ronde zijn overigens inclusief de activiteiten in de eerste ronde.

Verloop veldwerk

In deze paragraaf worden een aantal zaken met betrekking tot het veldwerk zelf besproken.

Vastleggen van de gegevens

De interviewers hebben alle gegevens van de contactpogingen, de gezinsinventarisatie, de selectie van een respondent in een huishouden en de antwoorden op de vragen van het onderzoek zelf in een draagbare computer opgeslagen. De vragen van het onderzoek zelf zijn direct ingevoerd in de computer. De andere gegevens zullen vaker eerst op papier zijn genoteerd.

Speciale gebeurtenissen tijdens het veldwerk

De volgende gebeurtenissen kunnen een rol hebben gespeeld tijdens het veldwerk (14 september 2004-11 januari 2005) van het onderzoek:

- Prinsjesdag (21 september);
- De afscheiding op 1 september van het kamerlid Geert Wilders van de VVD, welke in peilingen naar de politieke voorkeur rond november meer dan 10 procent van het kiezersvolk achter zich zou hebben geschaard. Helaas is deze afscheidingslijst niet in de vragenlijst opgenomen;
- De moord op Theo van Gogh op 6 november;
- De dood van een tasjesdief van Marokkaanse origine in december veroorzaakt door een automobiliste;
- De media-aandacht rond het uitbrengen van het Sociaal en Cultureel Rapport 2004 van het SCP in oktober.

Controle veldwerk

Alle interviewers die aan het onderzoek hebben gewerkt, zijn gecertificeerd. Standaard wordt een deel van de respondenten gebeld met controlevragen over het interview. Een andere controle bestond door het gebruik van vooraf vastgestelde adressen.

Doordat de beloningen voor de respondenten, na inzending van de schriftelijke vragenlijst, naar deze adressen gestuurd werden, was er een natuurlijke controle. Immers respondenten die hun beloning niet krijgen, gaan daarover bellen. In totaal zijn er twee brieven met cadeaubonnen als onbestelbaar retour gekomen. Dit bleek te wijten aan codeerfouten van de interviewers bij het aangaan van het interview. Men klikte een verkeerd adres aan waar men vervolgens een gesprek afnam. Deze fouten zijn zo veel mogelijk hersteld en bleven in het algemeen beperkt.

Controle met behulp van beschikbare gegevens

Ongeveer twee weken na de start van het veldwerk (eind september) was een eerste gegevensbestand beschikbaar met gegevens zoals de respons, de contactpogingen, de gezinsinventarisatie en de resultaten van het onderzoek zelf. Naar interviewer zijn uitdraaien gemaakt naar het aantal fouten die gemaakt zijn bij de selectie van respondenten in een

huishouden en het aantal gesprekken wat in een postcodegebied is gerealiseerd. Indien nodig werden de interviewers naar aanleiding van deze gegevens aangesproken.

In de eerste maand kostte het nogal wat tijd voordat van elk adres de (eerste) contactgegevens beschikbaar waren. Dit had te maken met het gegeven dat een aantal interviewers een groot aantal adressen tot zijn of haar beschikking had en doordat niet iedereen even snel de gegevens van hun laptopcomputers doorstuurden naar Intomart GfK.

Het volgende overzicht laat een aantal gegevens zien met betrekking tot de mondelinge interviews.

Tabel. Gegevens over het interview en de interviewers

	Gemiddeld aantal adressen	Gemiddeld aantal gesprekken	Aantal interviewers	Gemiddelde tijdsduur gesprek
Totaal 2 steekproeven	32,0	17,4	169	62
Landelijk	23,5	14,0	164	62
- 1e ronde veldwerk	24,7	10,8	156	62
- 2e ronde veldwerk	16,2	5,5	111	59
Achterstandswijken	23,1	9,7	67	62

In totaal hebben 169 interviewers aan het onderzoek meegewerkt. Bijna iedereen heeft aan de landelijke steekproef meegewerkt, tweevijfde aan de steekproef in de achterstandswijken. In de eerste ronde hebben de interviewers een aantal postcodegebieden toegewezen gekregen. In de tweede ronde van het veldwerk, dus alleen voor de landelijke steekproef, hebben minder interviewers meegewerkt. Dit betekent dat de interviewers doorgaans in meer postcodegebieden werkten dan gedurende de eerste ronde.

Schriftelijke onderzoek

Aan het eind van een mondeling gesprek is een schriftelijke vragenlijst afgegeven. Op elke schriftelijke vragenlijst was een uniek nummer gedrukt. Dit nummer moest worden ingevoerd in de computer. Hiermee was er een sluitende koppeling tussen het mondelinge gesprek en de schriftelijke vragenlijst.

In de praktijk bleek de koppeling echter weerbarstig. Met behulp van extra gegevens die op de vragenlijsten werden genoteerd is een groot deel van de twijfelgevallen aan het juiste mondelinge interview gekoppeld (bij 29 vragenlijsten lukte het uiteindelijk niet). Van alle geslaagde mondelinge gesprekken zijn voor de landelijke steekproef 94 procent voorzien van een schriftelijke vragenlijst en van de steekproef in de achterstandsgebieden 96 procent.

De gegevens van de schriftelijke vragenlijst zijn handmatig ingevoerd en gecontroleerd op inconsistenties.

De respondenten van de steekproef in de achterstandswijken konden eventueel in het bijzijn van de interviewer de schriftelijke vragenlijst invullen. Voor deze opzet is gekozen omdat verwacht werd dat deze respondenten eerder hulp konden gebruiken bij het invullen. De hulp bestond dan uit het beantwoorden van vragen over de vraagstelling. In twee gevallen is gemeld dat de interviewers de vragenlijst op aanwijzing van de respondent hebben ingevuld. Dit betrof respondenten die vanwege een handicap niet konden schrijven.

De interviewers hadden belang bij het volledig ingevuld terugsturen van een schriftelijke vragenlijst door een respondent omdat zij daarna pas betaald kregen voor het interview. Door het werken in postcodegebieden kwam het in de praktijk vaak voor dat de interviewers de schriftelijke vragenlijsten bij de respondenten ophaalden. De interviewers kwamen immers vaak in het gebied.

Gegevensbestand

Alle door de interviewers in een computer ingevoerde gegevens zijn gekoppeld aan de gegevens van de schriftelijke vragenlijsten. Aldus ontstaat een bestand met alle steekproefgegevens, de gegevens van de mondelinge gesprekken en de gegevens van de schriftelijke vragenlijst. De naam, de straat en het huisnummer van de respondent zijn niet in het bestand opgenomen. Wel meegenomen is de postcode (inclusief de letters). Het bestand is opgeleverd in Spss-formaat (versie 12).

Het bestand bevat meer dan 500 variabelen. De variabelen zijn als volgt gegroepeerd:

- Algemeen zoals respondentnummers;
- de benaderingspogingen, datum/tijd en status per poging;
- de gezinsinventarisatie;
- het begin en eind moment van het mondelinge interview;
- de mondelinge vragen (variabelenamen volgens opgaaf SCP);
- de controle op de gezinsinventarisatie;
- de schriftelijke vragen (variabelenamen beginnen met de letter Q).

De volgende variabelen zijn belangrijk voor een beter begrip van het bestand:

- *Steekproef*: landelijk of achterstandswijk;
- *Status*: geen deelname adres, gesprek plaatsgevonden, ook vragenlijst ingestuurd;
- *Persnr*: elk adres bestaat uit twee cases/records, in totaal bestaat het bestand uit 10.800 records op basis van 5.400 adressen;
- *Respnr* en *Persnr* vormen samen de variabelen waarmee elke case/record is te herleiden;
- *Barcode*: gebruikt om de data van de schriftelijke vragenlijsten aan die van de mondelinge gesprekken te koppelen.

Bij de 'weet niet' coderingen van variabelen is uitgegaan van de wensen van het SCP. Bij zowel de mondelinge als de schriftelijke vragenlijst is bij vragen die vanwege de routing zijn overgeslagen niets ingevuld (system missing in Spss). **Voor de schriftelijke vragenlijst is hiertoe een invoerprogramma gemaakt waar de juiste routings in zijn gezet. Met dit programma zijn ook onwaarschijnlijke antwoorden opgespoord en gecontroleerd. Indien onwaarschijnlijke antwoorden echt zijn gegeven, zijn deze in het databestand opgenomen.**

Doordat elk adres bestaat uit twee bij elkaar horende regels om rekening te houden met een eventueel tweede gesprek in een huishouden, is het voor tabellen over de steekproefgegevens, de contactpogingen en de gezinsinventarisatie noodzakelijk om een selectie te maken op één van de twee regels (*Persnr*=1). De genoemde gegevens zitten er namelijk voor elk adres twee keer in. De daadwerkelijke onderzoeksgegevens zijn allen op individueel niveau.

plaats van barcode met identificatienummer

VRAGENLIJST CULTURELE VERANDERINGEN 2004

Deze schriftelijke vragenlijst is een vervolg op het gesprek dat u met de interview(st)er heeft gehad. De vragen gaan nu minder over uw mening, maar over uw feitelijke levensomstandigheden: zoals uw gezondheidssituatie, hoe u woont en wat u in uw vrije tijd doet.

Kenmerken in te vullen door de enquêteur:

Sexe respondent : M / V

Geboortedatum :

Respondentnummer :

9. Hieronder staan een aantal vormen van overlast. Wilt u aangeven of u hiervan in uw woonomgeving last heeft?

	Vaak	Soms	Nooit
1. In welke mate ondervindt u overlast door directe buren?	☐	☐	☐
2. In welke mate ondervindt u geluidsoverlast?	☐	☐	☐
3. In welke mate heeft u last van stank, stof of vuil?	☐	☐	☐

Onveiligheid

Het volgende blok vragen gaat over veiligheid en criminaliteit.

10. Voelt u zich wel eens onveilig?

- 1 ☐ ja ->naar vraag 11
2 ☐ nee ->naar vraag 12

11. Voelt u zich vaak, soms, of zelden onveilig?

- 1 ☐ vaak
2 ☐ soms
3 ☐ zelden

12. Zijn er in de wijk of buurt waar u woont plekken of straten waar u 's avonds liever niet alleen zou komen?

- 1 ☐ ja
2 ☐ nee

13. De volgende vragen gaan erover of u in de afgelopen vijf jaar slachtoffer bent geweest van bepaalde misdrijven, en als dat het geval is of het misdrijf in de afgelopen 12 maanden plaatsvond.

	Afgelopen 5 jaar?		Afgelopen 12 maanden?	
	Nee	Ja	Nee	Ja
1. Is er in de afgelopen 5 jaar wel eens bij u ingebroken of is er weleens iemand uw huis binnengedrongen?	☐	☐ →	☐	☐
2. Heeft iemand u in de laatste 5 jaar weleens bedreigd met slaan, schoppen, een pistool, mes of iets dergelijks?	☐	☐ →	☐	☐
3. Is er in de afgelopen 5 jaar weleens een fiets van u gestolen?	☐	☐ →	☐	☐
4. Is er in de afgelopen 5 jaar weleens ingebroken in uw auto?	☐	☐ →	☐	☐
5. Is er in de afgelopen 5 jaar weleens een auto van u gestolen?	☐	☐ →	☐	☐

Tevredenheid

Dan volgen nu enkele vragen over uw tevredenheid met onderdelen van uw leefsituatie. U kunt steeds een rapportcijfer geven van 1 tot en met 10, waarbij 1 betekent dat u er zeer ontevreden mee bent en 10 betekent dat u er zeer tevreden mee bent.

14. Hoe tevreden bent u met:

	Cijfer 1 - 10
1. Uw woning?	
2. Uw woonomgeving?	
3. Uw vrienden en kennissenkring?	
4. Uw maatschappelijke positie?	
5. De opleiding die u (tot nu toe) heeft gehad?	
6. Het leven dat u op dit moment leidt?	
7. De Nederlandse samenleving?	
8. De regering?	

15. In welke mate vindt u zichzelf een gelukkig mens? Is dat:

- 1 ☐ erg gelukkig
 2 ☐ gelukkig
 3 ☐ niet gelukkig, niet ongelukkig
 4 ☐ niet zo gelukkig
 5 ☐ ongelukkig

Vrienden en kennissen

16. Nu een aantal stellingen over contacten met vrienden en kennissen. Hieronder staan enkele uitspraken: zou u willen aangeven of ze op u van toepassing zijn. U kunt telkens antwoorden met: ja, soms of nee.

	Ja	Soms	Nee	Weet niet
1. Er zijn mensen met wie ik goed kan praten	☐	☐	☐	☐
2. Ik voel me van andere mensen geïsoleerd	☐	☐	☐	☐
3. Er zijn mensen bij wie ik terecht kan	☐	☐	☐	☐
4. Er zijn mensen die me echt begrijpen	☐	☐	☐	☐
5. Ik maak deel uit van een groep vrienden	☐	☐	☐	☐
6. Mijn sociale contacten zijn oppervlakkig	☐	☐	☐	☐

17. De volgende vragen gaan over sociale contacten. Het gaat daarbij om ontmoetingen, telefonische en schriftelijke contacten, maar ook om contacten per e-mail. Kunt u aangeven hoe vaak u contact heeft met:

	1 keer per week of vaker	1 keer per 2 weken	1 keer per maand	Minder dan 1 keer per maand	Zelden of nooit
1. Familieleden?	☐	☐	☐	☐	☐
2. Vrienden, vriendinnen of echt goede kennissen?	☐	☐	☐	☐	☐
3. Buren?	☐	☐	☐	☐	☐

Vrijtijdsbesteding

De volgende vragen gaan over uw vrijetijdsbesteding.

- 18. Hoe vaak bent u in de afgelopen 12 maanden met vakantie geweest?** Een vakantie is een verblijf buiten de eigen woning voor recreatieve doeleinden met tenminste vier opeenvolgende overnachtingen

- 1 ☐ geen enkele keer
 2 ☐ één keer
 3 ☐ meer dan 1 keer

- 19. Bent u in de afgelopen 12 maanden in het buitenland op vakantie geweest?**

- 1 ☐ ja
 2 ☐ nee

- 20. Bent u in het bezit van een abonnement voor het openbaar vervoer?**

- 1 ☐ ja, van de Nederlandse Spoorwegen (NS Jaarkaart, NS trajectkaart, OV-kaart, kortingskaart)
 2 ☐ ja, van de bus, tram of metro
 3 ☐ ja, van beide (zowel de Nederlandse Spoorwegen, als van bus, tram of metro).
 4 ☐ nee

- 21. Hieronder staat een aantal soorten verenigingen en organisaties. Wilt u aangeven of u daar lid van bent of niet? Bent u lid van een:**

	Ja	Nee
1. Zang-, muziek- of toneelvereniging	☐	☐
2. Sportvereniging	☐	☐
3. Hobbyvereniging	☐	☐
4. Politieke organisatie	☐	☐
5. Vakbond, werknemers- of werkgeversorganisatie	☐	☐
6. Bibliotheek	☐	☐
7. Vereniging met godsdienstig doel (geen kerkgenootschap)	☐	☐
8. Overige vereniging(en) of organisatie(s)	☐ zie *	☐

* Indien u ook lid bent van overige vereniging(en) of organisatie(s): Van hoeveel verenigingen of organisaties is dat dan?

- 22. En nu een aantal organisaties of verenigingen waarvoor men onbetaald vrijwilligerswerk kan doen. Doet u vrijwilligerswerk voor een:**

	Ja	Nee
1. Zang-, muziek- of toneelvereniging	☐	☐
2. Sportvereniging	☐	☐
3. Hobbyvereniging	☐	☐
4. Politieke organisatie	☐	☐
5. Vakbond, werknemers- of werkgeversorganisatie	☐	☐
6. Godsdienstige of levensbeschouwelijke organisatie	☐	☐
7. School, crèche of peuterspeelzaal (bv. oudercommissie, schoolbestuur of andere hulp op school)	☐	☐
8. Buren-, bejaarden-, gehandicaptenhulp	☐	☐
9. Een organisatie met maatschappelijke doelen (bv. mensenrechten, natuur- of dierenbescherming)	☐	☐
10. Een buurtvereniging of buurtcentrum	☐	☐
11. Andere vereniging(en) of organisatie(s)	☐ zie *	☐

* Indien u ook actief bent voor overige vereniging(en) of organisatie(s):
 Voor hoeveel verenigingen of organisaties is dat dan?

23. Heeft u de afgelopen 12 maanden een sport beoefend? Niet: vissen en denksporten, zoals schaken, dammen of kaarten.

- 1 ☐ ja -> naar vraag 24
2 ☐ nee -> naar vraag 26

24. Hoeveel sporten beoefent u in totaal? sporten

25. Hoe vaak sport u gemiddeld?

- 1 ☐ minder dan 1 keer per maand
2 ☐ 1 tot 3 keer per maand
3 ☐ 1 keer per week
4 ☐ vaker, namelijk: keer per week

26. Hoeveel dagen in de week beweegt u minimaal een half uur matig intensief? Twee keer een kwartier of drie keer tien minuten telt ook.

Matig intensief betekent inspannende lichaamsbeweging waarvan u merkbaar sneller gaat ademen. Het gaat niet alleen om sporten, maar ook om wandelen, fietsen en huishoudelijke arbeid als stoffen, zuigen of tuinieren

- 1 ☐ elke dag
2 ☐ vijf of zes dagen in de week
3 ☐ minder dan vijf dagen in de week

27. De volgende vragen gaan over uitgaan. Wilt u aangeven hoe vaak u in de afgelopen 12 maanden de volgende culturele voorzieningen hebt bezocht?

	Niet bezocht	1 keer per jaar	2-3 keer per jaar	4-11 keer per jaar	1 keer per maand of vaker
1. Concert van klassieke muziek	☐	☐	☐	☐	☐
2. Popconcert	☐	☐	☐	☐	☐
3. Opera	☐	☐	☐	☐	☐
4. Toneelvoorstelling	☐	☐	☐	☐	☐
5. Balletuitvoering	☐	☐	☐	☐	☐
6. Cabaretvoorstelling	☐	☐	☐	☐	☐
7. Musical	☐	☐	☐	☐	☐
8. Film	☐	☐	☐	☐	☐
9. Museum	☐	☐	☐	☐	☐
10. Dansavond of houseparty	☐	☐	☐	☐	☐

28. Heeft u hobby's? Zoals musiceren, zingen, ballet, toneelspelen, schilderen of tekenen, handwerken, 'doe-het-zelven', verzamelen, computeren, wandelen of fietsen.

- 1 ☐ ja -> naar vraag 29
2 ☐ nee -> naar vraag 30

29. Hoeveel hobby's heeft u?hobby's

30. Voor officiële instanties moeten er vaak formulieren worden ingevuld (bijvoorbeeld voor de belastingdienst, de gemeente, om huursubsidie aan te vragen). **Kunt u de formulieren voor officiële instanties meestal zelf invullen of heeft u hierbij hulp nodig?**

- 1 ☐ ik kan formulier altijd zelf invullen
2 ☐ ik heb soms hulp nodig
3 ☐ ik heb vaak hulp nodig
4 ☐ ik heb altijd hulp nodig

31. Dan nu enkele vragen over nieuwe betalings- en communicatiemogelijkheden.

Weet u hoe u:	Ja	Nee
1. geld moet pinnen?	☐	☐
2. met de mobiele telefoon moet bellen?	☐	☐
3. een treinkaartje of strippenkaart uit de kaartautomaat moet trekken?	☐	☐
Kunt u:		
4. op de computer met een tekstverwerkingsprogramma werken (bv. Word of WordPerfect)?	☐	☐
5. een e-mail versturen?	☐	☐
6. op internet praktische dingen opzoeken (zoals telefoonnummers of treintijden)?	☐	☐
7. een programma installeren op uw computer?	☐	☐
8. zelf de beveiliging op uw computer regelen (met bijv. een firewall en virusprotectie)?	☐	☐

32. Kunt u aangeven of u moeite heeft met de Nederlandse taal?

	Veel moeite	Een beetje moeite	Geen moeite
1. Heeft u moeite met het spreken van Nederlands?	☐	☐	☐
2. Heeft u moeite met het lezen van Nederlands bij het lezen van kranten, brieven of folders?	☐	☐	☐
3. Heeft u moeite met het schrijven van Nederlands?	☐	☐	☐
4. Heeft u moeite een gesprek in het Nederlands te volgen?	☐	☐	☐

Gezondheid

Nu volgen enkele vragen over uw gezondheid.

33. Heeft u last van één of meer langdurige ziekten, aandoeningen of handicaps? Ook ouderdomsklachten of specifieke ouderdomsziekten tellen mee.

- 1 ☐ ja -> naar vraag 34
 2 ☐ nee -> naar vraag 35
 3 ☐ weet niet -> naar vraag 34

34. Kunt u aangeven in welke mate u hierdoor belemmerd wordt?

	Sterk belemmerd	Licht belemmerd	Niet belemmerd
1. Hierdoor belemmerd bij het uitvoeren van dagelijkse bezigheden thuis?	☐	☐	☐
2. Hierdoor belemmerd in uw vrijetijdsbesteding, bij het sporten of het reizen?	☐	☐	☐
3. Hierdoor belemmerd bij het uitvoeren van dagelijkse bezigheden op school of op het werk? (alleen beantwoorden als u 12 uur of meer per week werkt of een opleiding volgt)	☐	☐	☐

35. Wat vindt u, over het algemeen genomen, van uw gezondheid?

- 1 ☐ uitstekend
 2 ☐ zeer goed
 3 ☐ goed
 4 ☐ matig
 5 ☐ slecht

De volgende vragen gaan over dagelijkse bezigheden.

36. Wordt u door uw gezondheid op dit moment beperkt bij de volgende bezigheden? Zo ja, in welke mate?

	Ja, ernstig beperkt	Ja, een beetje beperkt	Nee, helemaal niet beperkt
Matige inspanning, zoals het verplaatsen van een tafel, het stofzuigen, fietsen	☐	☐	☐
Een paar trappen lopen	☐	☐	☐

37. Hoe vaak had u, ten gevolge van uw lichamelijke gezondheid, gedurende de afgelopen 4 weken één van de volgende problemen bij uw werk of andere dagelijkse bezigheden?

	Voortdurend	Meestal	Soms	Zelden	Nooit
U heeft <i>minder bereikt</i> dan u zou willen	☐	☐	☐	☐	☐
U was beperkt in het <i>soort</i> werk of soort bezigheden	☐	☐	☐	☐	☐

38. Hoe vaak had u ten gevolge van een emotioneel probleem (bijvoorbeeld doordat u zich depressief of angstig voelde), de afgelopen 4 weken één van de volgende problemen bij uw werk of andere dagelijkse bezigheden?

	Voortdurend	Meestal	Soms	Zelden	Nooit
U heeft <i>minder bereikt</i> dan u zou willen	☐	☐	☐	☐	☐
U heeft het werk of andere bezigheden niet zo zorgvuldig gedaan als u gewend bent	☐	☐	☐	☐	☐

39. In welke mate heeft pijn u de afgelopen 4 weken belemmerd bij uw normale werkzaamheden (zowel werk buitenshuis als huishoudelijk werk)?

- 1 ☐ helemaal niet
- 2 ☐ een klein beetje
- 3 ☐ nogal
- 4 ☐ veel
- 5 ☐ heel erg veel

40. De volgende vragen gaan over hoe u zich de afgelopen 4 weken heeft gevoeld. Wilt u bij elke vraag het antwoord geven dat het beste aansluit bij hoe u zich heeft gevoeld?

	Voortdurend	Meestal	Soms	Zelden	Nooit
1. Voelde u zich erg zenuwachtig?	☐	☐	☐	☐	☐
2. Zat u zo erg in de put dat u niet kon opvrolijken?	☐	☐	☐	☐	☐
3. Voelde u zich kalm en rustig?	☐	☐	☐	☐	☐
4. Voelde u zich erg energiek?	☐	☐	☐	☐	☐
5. Voelde u zich neerslachtig en somber?	☐	☐	☐	☐	☐
6. Voelde u zich gelukkig?	☐	☐	☐	☐	☐

41. Hebben uw lichamelijke gezondheid of emotionele problemen gedurende de afgelopen 4 weken uw sociale activiteiten (zoals bezoek aan vrienden of naaste familieleden) belemmerd?

- 1 ☐ voortdurend
- 2 ☐ meestal
- 3 ☐ soms
- 4 ☐ zelden
- 5 ☐ nooit

Bezittingen en inkomen

Nu volgen een aantal zaken die u, of iemand anders in uw huishouden, misschien heeft.

42. Kunt u aangeven welke van de volgende zaken u, of iemand anders van uw huishouden, bezit? Indien u iets niet bezit: Is dat dan om financiële redenen?

	Bezit?		Indien niet in bezit: Is dat om financiële redenen?	
	Ja	Nee	Ja	Nee
1. Auto	☐	☐ →	☐	☐
2. DVD-speler (niet bedoeld wordt dvd-speler in pc)	☐	☐ →	☐	☐
3. Televisie	☐	☐ →	☐	☐
4. Wasmachine	☐	☐ →	☐	☐
5. Magnetron	☐	☐ →	☐	☐
6. Vaatwasmachine	☐	☐ →	☐	☐
7. Personal Computer (geen spelcomputer)	☐	☐ →	☐	☐
8. Abonnement op een krant	☐	☐ →	☐	☐
9. Telefoon	☐	☐ →	☐	☐
10. Toegang tot internet	☐	☐ →	☐	☐

Hieronder staat een aantal instellingen waar je als burger mee te maken kunt krijgen.

43. Kunt u bij elke instelling aangeven of u (of iemand anders uit uw huishouden) er in de afgelopen 2 jaar contact mee heeft gehad (persoonlijk of telefonisch)? Indien u contact heeft gehad met een instelling: Heeft u (of iemand anders in uw huishouden) problemen gehad met deze instellingen?

	Contact?		Indien contact gehad met deze instelling: Problemen gehad met deze instelling?			
	Nee	Ja	Nooit	Een enkele keer	Vaak	Zeer vaak
1. Sociale dienst of uitkeringsinstantie (Sociale Verzekeringsbank, UWV-Gak, -Bouw-nijverheid, -USZO, -GUO)	☐	☐ →	☐	☐	☐	☐
2. Instelling voor maatschappelijk werk	☐	☐ →	☐	☐	☐	☐
3. Instantie voor arbeidsbemiddeling (CWI, arbeidsbureau) of reïntegratiebedrijf	☐	☐ →	☐	☐	☐	☐
4. Belastingdienst	☐	☐ →	☐	☐	☐	☐
5. Ziekenfonds of ziektekostenverzekeraar (dat is de instantie waarbij uw ziektekosten zijn verzekerd)	☐	☐ →	☐	☐	☐	☐
6. Verhuurder, woningcorporatie of woningbouwvereniging	☐	☐ →	☐	☐	☐	☐
7. Politie	☐	☐ →	☐	☐	☐	☐

44. Nu een aantal vragen over het gebruik van de gezondheidszorg en de wachttijden daarbij. Heeft u, of iemand anders in uw huishouden, in de afgelopen 2 jaar langer dan 4 weken moeten wachten op:

	Ja	Nee
1. Opname in een ziekenhuis?	☐	☐
2. Medische behandeling of therapie (bijv. fysiotherapie of psychotherapie)?	☐	☐
3. Hulp van de thuiszorg?	☐	☐

45. Heeft u, of iemand anders in uw huishouden, in de afgelopen 2 jaar te maken gehad met de volgende zaken?

	Ja	Nee
1. Een bank weigerde een bankrekening te openen?	☐	☐
2. Een postorderbedrijf weigerde u als klant (Wehkamp, Otto, e.d.)?	☐	☐
3. Een verzekeringsinstantie weigerde u als klant?	☐	☐

Door de verslechterde economie lijkt het er op dat in Nederland meer mensen moeite hebben om rond te komen. Het is op dit moment niet duidelijk hoeveel mensen financiële problemen hebben. Daarom willen we enkele vragen voorleggen over rondkomen en betalingsachterstanden. Nogmaals: u kunt er zeker van zijn dat deze gegevens strikt vertrouwelijk worden behandeld.

46. Hoe vaak heeft u zich de afgelopen drie maanden zorgen gemaakt over geldzaken?

- 1 ☐ bijna voortdurend
- 2 ☐ heel vaak
- 3 ☐ een enkele keer
- 4 ☐ nooit
- 5 ☐ weet niet

47. Hoe gemakkelijk of moeilijk kan uw huishouden rondkomen van het totale huishoudinkomen?

- 1 ☐ zeer gemakkelijk
- 2 ☐ gemakkelijk
- 3 ☐ niet gemakkelijk, niet moeilijk
- 4 ☐ moeilijk
- 5 ☐ zeer moeilijk
- 6 ☐ weet niet

48. Hieronder staat een aantal instanties en personen. Wilt u aangeven of u denkt van hen geld te kunnen lenen bij ernstige financiële problemen?

	Ja, zeker	Ja, misschien	Nee
1. Uw eigen bank?	☐	☐	☐
2. Een andere bank of kredietinstelling?	☐	☐	☐
3. Ouders?	☐	☐	☐
4. Kinderen?	☐	☐	☐
5. Andere familie?	☐	☐	☐

Mensen kunnen achterstand oplopen bij het afbetalen van leningen of bij de betaling van vaste lasten of andere verplichtingen. Wilt u aangeven of uw huishouden in de afgelopen 12 maanden te maken heeft gehad met één van de volgende betalingsachterstanden?

49. Heeft u betalingsachterstanden bij de aflossing of betaling van:

	Ja	Nee
1. Een persoonlijke lening of doorlopend krediet bij uw bank of een andere financiële instelling?	☐	☐
2. De huur of hypotheek?	☐	☐
3. De rekening voor gas, water, licht?	☐	☐
4. De telefoonrekening?	☐	☐
5. Belasting (motorrijtuigen-, gemeentelijke- of inkomstenbelasting)?	☐	☐
6. Verzekering (ziektelasten-, inboedel-, WA-, auto- of andere verzekering)?	☐	☐

50. Heeft uw huishouden voldoende geld om:

	Ja	Nee
1. Eenmaal per dag een warme maaltijd met vlees, kip, vis of volwaardige vegetarische maaltijd te betalen?	☐	☐
2. Regelmatig nieuwe kleren te kopen?	☐	☐
3. Versleten meubilair te vervangen door nieuwe?	☐	☐
4. Jaarlijks een week op vakantie te gaan?	☐	☐
5. De schoolkosten van uw kinderen te betalen (schoolgeld, geld voor boeken en materiaal, uitstapjes)?	☐	☐

51. Als u uw tevredenheid met de financiële middelen van uw huishouden met een rapportcijfer van 1 tot en met 10 zou moeten beoordelen (waarbij 1 betekent dat u er zeer ontevreden mee bent en 10 betekent dat u er zeer tevreden mee bent), welk cijfer kiest u dan?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Extra achtergrondvragen

52. Wat is uw hoogst voltooide opleiding?

- 1 ☐ geen
- 1 ☐ lagere school
- 3 ☐ mavo
- 4 ☐ lbo-opleiding
- 5 ☐ mbo-opleiding
- 6 ☐ havo, vwo, atheneum, gymnasium
- 7 ☐ hbo-opleiding
- 8 ☐ universitaire opleiding

53. Had u graag meer onderwijs willen volgen?

- 1 ☐ ja -> naar vraag 54
- 2 ☐ nee -> naar vraag 55

54. Wat is de reden dat u dit niet hebt gedaan?

- 1 ☐ financiële redenen
- 2 ☐ vond opleiding niet belangrijk
- 3 ☐ had de capaciteiten niet
- 4 ☐ andere reden

55. Heeft behalve u zelf nog iemand anders in uw huishouden een eigen inkomen?

- 1 ☐ nee
- 2 ☐ ja, partner
- 3 ☐ ja, kind
- 4 ☐ ja, zowel partner als kind

56. Heeft uw partner een betaalde baan?

- 1 ☐ ja
- 2 ☐ nee

57. Uit welke inkomensbron ontvangt uw huishouden het meeste inkomen?

- 1 ☐ loon of salaris
- 2 ☐ winst van een eigen bedrijf
- 3 ☐ VUT/prepensioen
- 4 ☐ AOW/ouderdomspensioen
- 5 ☐ nabestaandenpensioen (ANW)
- 6 ☐ WW of wachtgeld
- 7 ☐ arbeidsongeschiktheidsuitkering (WAO/WAZ/Wajong)
- 8 ☐ bijstandsuitkering
- 9 ☐ studiebeurs
- 10 ☐ andere inkomensbron

58. Bij deze vraag gaat het om het netto inkomen in een gewone maand, dus wat binnenkomt na aftrek van belastingen en premies. Zou u, afgerond op honderdtallen, willen aangeven wat het netto inkomen van dit huishouden in een gewone maand is? Eventuele kinderbijslag of vakantie-uitkering moet u niet meerekenen. Anders gezegd: wat wordt er in een gewone maand op de giro of bank bijgeschreven? Als meer dan één persoon een eigen inkomen heeft, wilt u dan alle netto inkomens bij elkaar optellen.

Het netto maandinkomen van mijn huishouden is: Euro per maand

59. Welke nationaliteit heeft u?

- 1 ☐ alleen de Nederlandse
- 2 ☐ alleen een niet-Nederlandse
- 3 ☐ zowel de Nederlandse als een andere nationaliteit

60. In welk land bent u geboren? En uw vader? En uw moeder?

	Geboorteland van uzelf	Geboorteland van uw vader	Geboorteland van uw moeder
1. Nederland	☐	☐	☐
2. Suriname	☐	☐	☐
3. Nederlandse Antillen / Aruba	☐	☐	☐
4. Indonesië	☐	☐	☐
5. Turkije	☐	☐	☐
6. Marokko	☐	☐	☐
7. Ander land, namelijk:

Vragenlijst Culturele veranderingen 2004, mondelinge versie (project 11.586, 9 september 2004)

Onderdelen van het onderzoek:

- Opname van bruto sample Capi-systeem (bijzoeken telefoonnummers indien beschikbaar/controle)
- registratiesysteem responsstatus
- registratie non-respons kenmerken in Capi
- selectiesysteem persoon in huishouden (gezinssamenstelling vaststellen)
- selectiesysteem 2^e persoon in huishouden programma
- mondelinge vragenlijst (deze vragenlijst)
- afsluiting vragenlijst (ook opgenomen)
- systeem mondelinge vragenlijst voor het eventuele 2e gezinslid
- registratie binnenkomst schriftelijke vragenlijst, betaling € 10,-

Mondelinge vragenlijst

- Standaardcoderingen (indien codes genoemd zijn in de vragen):
 - "-3" weet niet
 - "-2" wil niet zeggen
- Het is nergens de bedoeling om vragen of vraagblokken te roteren.
- De code 'kan echt geen antwoord geven' opnemen als in een vraag geen ontsnapping mogelijk is (via weet niet of geen mening o.i.d.). Deze code leidt tot een open antwoordmogelijkheid waarin de enquêteurs aangeven waarom hiervoor gekozen is. Deze bij voorkeur een paar regels na de reguliere codes opnemen (dus een aantal blanco regels). Dit alles om deze mogelijkheid te ontmoedigen. Het betreft de vragen: 2-9, 13-16, 61-64, 70, 113-128 (als niet met opdracht kan omgaan, niet per los item van het blok), 188, 200. De vragen 1 en 193 moet de enquêteur zelf invullen, hier moet een antwoord worden ingevuld (zonder escape);
- Via een eenvoudig wachtwoord dat alleen bij de enquêteur bekend is, er voor zorgen dat respondenten na het blokje dat zij zelf mogen invullen vervolgens ook delen invullen die zij niet meer mogen zien ('slot');
- Op basis van de vragen 10 tot 12 de vragen coderen volgens de CBS Beroepencodelijst

Instructies:

- De vraag oplezen maar niet de antwoordcategorieën in de antwoordlijst, tenzij dit bij een vraag vermeld is met de instructie 'lees op'. Dit geldt voor de vragen 17, 18, 21, 181, 182, 183 en 185, de antwoordkeuze "weet niet" echter ook daar niet oplezen.
- Ook als er geen 'weet niet' antwoord in de antwoordlijst is opgenomen, is er altijd een 'escape' (middels een toetscombinatie).
- Soms staan in de antwoordlijst meer antwoorden dan er in een vraag worden opgelezen. De overige antwoorden betreffen dan antwoorden die spontaan door een respondent worden genoemd. Deze antwoorden dus niet noemen als mogelijkheid.

Ik zou graag eerst enkele gegevens van u willen noteren! Deze blijven, evenals uw antwoorden op de andere vragen die ik zal stellen, strikt geheim.

ENQ.: niet oplezen, zelf invullen!

1 Ondervraagde is: VAR001

1. Man/jongen
2. Vrouw/meisje

ENQ.: Vul leeftijd exact in

2 Wat is uw leeftijd? VAR002

.....

ENQ.: Het gaat hierbij om de formele burgerlijke staat. Als iemand "gescheiden" antwoordt, vraagt u dan of men gescheiden is "van echt" of "van tafel en bed". In het laatste geval is de scheiding nog niet wettelijk bekrachtigd.

3 Wat is uw burgerlijke staat? VAR003

1. Gehuwd
2. Gescheiden van tafel en bed
3. Gescheiden van echt
4. Weduwstaat
5. Ongehuwd, nimmer gehuwd geweest

ENQ.: Onder onderwijs wordt verstaan: een dagopleiding zoals de lagere school, middelbare school, universiteit, enz.; een speciale cursus telt dus niet mee.

4 Hoeveel jaar in totaal heeft u onderwijs gevolgd, gerekend vanaf uw 6e jaar? INT001

.....

5 Welke opleiding heeft u het LAATST gevolgd, al dan niet voltooid? VAR006

1. Basisonderwijs, lagere school
2. Lager Beroepsonderwijs (Lbo, Lts, Vbo, Ito, Lhno, Leao, Vmbo-praktijk e.d.)
3. MAVO, VMBO-theorie, IVO, MULO, ten hoogste 3 jaar Havo/Hbs/Vwo/Vhmo
4. HAVO, VWO, MMS, HBS, atheneum, gymnasium
5. Middelbaar Beroepsonderwijs (Mbo, Mts (voor 1968 Uts), Politieschool, Kms, Mds, Mba, Spd-1, Mhno, Inas e.d.)
6. Hoger Beroepsonderwijs (Hbo, Hts (voor 1968 Mts), Hds, Nlo, Politie- academie, Mo-a (2/3e graads), Spd-2/3 e.d.)
7. Kandidaatsexamen, MO-b (1e graads)
8. Universitaire opleiding, KIM, KMA (drs, dr, ir, mr, arts, tandarts, apotheker)

ENQ.: Alle betaald werk meerekenen!

6 Doet u op dit moment betaald werk? V040

1. Ja
2. Nee

Indien respondent betaald werk doet: V040 = 1

7 Hoeveel uur per week verricht u betaalde arbeid? Rekent u daarbij de tijd dat u moet reizen niet mee. VAR723

ENQ.: TOON KAART 1 - TOT WELKE GROEP REKENT U ZICH?

ENQ.: Slechts één antwoord mogelijk. Indien meer dan één antwoord, dan laten kiezen voor de groep die het meest van toepassing is.

8 Tot welke groep rekent u zichzelf? Noemt u de letter maar die ervoor staat. V202

1. A Doet betaald werk voor meer dan 15 uur per week
2. B Doet eigen huishouden
3. C Werkloos na verlies werkkring
4. D Arbeidsongeschikt, WAO, AAW
5. E Gepensioneerd, in de VUT
6. F Zoekt voor het eerst werk
7. G Scholier, student
8. H Anders

Alleen indien V202 =B (doet eigen huishouden), C (Werkloos na verlies werkkring), D (Arbeidsongeschikt, WAO, AAW), E (Gepensioneerd, in de VUT)

9 Heeft u vroeger betaald werk gedaan? V041

1. Ja
2. Neen

Alleen indien (Doet / deed betaald werk voor meer dan 15 uur per week of vroeger wel beroep uitgeoefend): (VAR041=1=ja of V202 =1=A)

ENQ.: Antwoorden letterlijk noteren, begrijpelijk en zo uitgebreid mogelijk

10 Wat < is/was> het soort bedrijf of instelling waar u voor < werkt/werkte >? VAR016A

Alleen indien (Doet / deed betaald werk voor meer dan 15 uur per week of vroeger wel beroep uitgeoefend): (VAR041=1=ja of V202 =1=A)

ENQ.: Antwoorden letterlijk noteren, begrijpelijk en zo uitgebreid mogelijk

11 Wat < is/was > daar uw beroep of functie? VAR016B

..... (CBS –beroepen codelijst toevoegen)

Alleen indien (Doet / deed betaald werk voor meer dan 15 uur per week of vroeger wel beroep uitgeoefend): (VAR041=1=ja of V202 =1=A)

ENQ.: Antwoorden letterlijk noteren, begrijpelijk en zo uitgebreid mogelijk

12 Wat < zijn/waren > de voornaamste werkzaamheden die u < verricht/verrichtte >? VAR016C

Codering: zie var016 in de beschrijving voor nieuwe codering in 9 categorieën.

Alleen indien (Doet betaald werk voor meer dan 15 uur per week) (VAR041=1 (Ja) of V202 =A=1)

ENQ.: TOON KAART 2 - DIENSTVERBAND

13 Wat < is/was toen> uw dienstverband? V049

1. Tegen loon of salaris niet bij de overheid
2. Bij de overheid
3. Directeur BV of NV
4. Medewerkend in gezins- of familiebedrijf
5. Zelfstandig, voor eigen rekening
6. Op free-lance basis

Alleen indien (Doet / deed betaald werk voor meer dan 15 uur per week of vroeger wel beroep uitgeoefend): (VAR041=1=ja of V202 =1=A)

14 Hoeveel mensen < werken/werkten er toen > onder uw leiding? INT004

ENQ.: *Geen leiding = 00 en 10.000 of meer = 9999. Ook de mensen meetellen waarover ondervraagde via anderen leiding geeft (of gaf). Mag schatting geven.*

.....

15 Hoeveel uur gemiddeld per week verricht u vrijwilligerwerk, dat wil zeggen: onbetaald werk ten behoeve van of georganiseerd door een instelling of vereniging? VAR1061

ENQ.: *Verricht geen vrijwilligerswerk = 00*

.....

16 Hoeveel uur gemiddeld per week biedt u kosteloos hulp aan zieke of gehandicapte familieleden, kennissen of burens? VAR1062

(ENQ.: *Biedt geen kosteloze hulp aan zieken of gehandicapten = 00*)

.....

De volgende vragen gaan over het leven dat u leidt.

17 In welke mate bent u tevreden met het leven dat u op het ogenblik leidt? Bent u (*lees op*): VAR648

1. Buitengewoon tevreden
2. Zeer tevreden
3. Tevreden
4. Tamelijk tevreden
5. Niet zo tevreden
6. (niet oplezen) Weet niet

18 Hoe is over het algemeen uw gezondheid? Is deze (*lees op*): ... V401

1. zeer goed
2. goed
3. gaat wel
4. slecht
5. zeer slecht
6. (niet oplezen) Weet niet

19 In welke mate wordt u door een langdurige aandoening of handicap belemmerd bij het uitvoeren van dagelijkse bezigheden? V400

1. niet belemmerd
2. licht belemmerd
3. sterk belemmerd
4. Weet niet

Alleen indien (werkend of wel huisvrouw) (V040=1 of V202=B)

20 Als u aan uw eigen scholing en opleiding denkt, hebt u dan veel meer, genoeg of te weinig geleerd om uw dagelijks werk goed te kunnen doen? VAR641

1. Veel meer geleerd
2. Genoeg geleerd
3. Te weinig geleerd
4. Weet niet

Alleen indien (werkend of wel huisvrouw) (V040=1 of V202=B)

21 Als u aan uw eigen scholing en opleiding denkt, hebt u dan de dingen geleerd die u voor uw dagelijks werk nodig hebt? Ik lees op (lees op): VAR642

1. Vooral de noodzakelijke dingen geleerd
2. Enkele noodzakelijke dingen niet geleerd
3. Veel noodzakelijke dingen niet geleerd
4. (niet oplezen) Weet niet

22 Mensen kunnen momenteel op een bepaalde leeftijd, eventueel met een gunstige financiële regeling, vervroegd uittreden. De regering vindt echter dat mensen zoveel mogelijk tot hun 65ste jaar zouden moeten doorwerken. Wat vindt u zelf daarvan? VAR1255

1. Mensen moeten doorwerken tot hun 65ste jaar
2. Mensen moeten vervroegd kunnen uittreden
3. Geen mening
4. Weet niet

Indien (Momenteel betaald werk) = (V040=1)

23 Is er bij uw eigen baan sprake van een regeling voor zogenaamd vervroegde uittreding? VAR1256

1. Ja
2. Nee
3. Weet niet
4. Anders \ niet van toepassing

Indien (Momenteel betaald werk) = (V040=1)

24 Op welke leeftijd verwacht u dat u zelf met werken zult ophouden? VAR1257

ENQ.: Indien respondent het niet weet vul 99 in

.....

25 Is er in uw huishouden een pc (personal computer)? VAR1300

ENQ.: Desktop, tower, laptop, maar we bedoelen hier GEEN spelcomputer, organizer of palmtop mee

1. Ja
2. Nee
3. Weet niet

(ENQ.: Internetten: dingen opzoeken op het web, e-mailen, chatten, webbankieren)

26 Heeft u thuis de mogelijkheid om te internetten? Het gaat om de mogelijkheid dit te doen, niet het daadwerkelijk gebruik. VAR1301

1. Ja
2. Nee
3. Weet niet

Indien (PC in huishouden) (VAR1300=1)

27 Hoe vaak heeft u zelf in de afgelopen 4 weken THUIS de pc gebruikt? VAR1302

1. Dagelijks
2. Minimaal 1 keer per week (maar niet dagelijks)
3. Minimaal 1 keer per 4 weken (maar niet wekelijks)
4. Nooit
5. Weet niet

Indien (Internet mogelijkheid thuis) (VAR1301=1)

28 En hoe vaak heeft u zelf in de afgelopen 4 weken THUIS geïnternet? VAR1303

1. Dagelijks
2. Minimaal 1 keer per week (maar niet dagelijks)
3. Minimaal 1 keer per 4 weken (maar niet wekelijks)
4. Nooit
5. Weet niet

Nu iets over de welvaart.

29 Bent u met uw inkomen tevreden, tamelijk tevreden of niet tevreden? VAR149

1. Tevreden
2. Tamelijk tevreden
3. Niet tevreden
4. Geen mening

30 Vindt u dat er in ons land op het ogenblik welvaart heerst of niet? VAR058

1. Ja
2. Nee
3. Weet niet

31 Heerst er hier in uw gezin welvaart of niet? VAR059

1. Wel
2. Niet
3. Weet niet

32 Vindt u dat de regering voldoende doet om de welvaart voor mensen zoals u te vergroten?
VAR064

1. Ja, voldoende
2. Nee, niet voldoende
3. Weet niet

33 Denkt u dat er in de nabije toekomst een economische crisis met grote werkloosheid zal komen of denkt u dat de welvaart voorlopig wel zal aanhouden? VAR065

1. Voorziet crisis
2. Welvaart houdt aan
3. Weet niet

34 Sommige mensen zijn van mening dat de opvattingen over gedrag en zeden in ons land steeds meer achteruit gaan, anderen vinden juist dat het er beter op wordt. Wat is uw mening hierover? VAR092

1. Gaat vooruit
2. Gedeeltelijk vooruit / gedeeltelijk achteruit
3. Blijft ongeveer gelijk
4. Gaat achteruit
5. Geen mening

ENQ.: Laat de ondervraagde de volgende (8) vragen zelf lezen en het antwoord van zijn/haar keuze ZELF INTIKKEN. Leg daarbij uit hoe dat moet.

35 Welke van de hieronder staande zaken is volgens u het ALLERBELANGRIJKSTE wat in Nederland moet gebeuren? INT265
Slechts één antwoord mogelijk!

1. Orde handhaven
2. De mensen meer inspraak geven in beslissingen van de overheid
3. Prijsstijgingen tegengaan
4. Vrijheid van meningsuiting garanderen
5. Weet niet

Indien geldige opgave bij BELANGRIJKSTE: INT265=1,2,3,4

36 En welke van de hieronder staande zaken is volgens u het op EEN NA BELANGRIJKSTE wat in Nederland moet gebeuren? INT266
Slechts één antwoord mogelijk!

1. Orde handhaven
2. De mensen meer inspraak geven in beslissingen van de overheid
3. Prijsstijgingen tegengaan
4. Vrijheid van meningsuiting garanderen
5. Weet niet

37 Vindt u dat de overheid over meer of minder geld moet kunnen beschikken om allerlei openbare voorzieningen mogelijk te maken? VAR096

1. Veel meer
2. Een beetje meer
3. Laten zoals nu
4. Een beetje minder
5. Veel minder
6. Geen mening

38 Wat vindt u van de overheidsuitgaven in het algemeen of over het geheel genomen: moeten zij volgens u omhoog, omlaag of blijven zoals ze zijn? VAR125

1. Omhoog
2. Blijven zoals ze zijn
3. Omlaag
4. Geen mening

39 Hieronder staan twee sociale groeperingen die van elkaar verschillen en zelfs wel eens in strijd met elkaar zijn. Kunt u aangeven hoe groot de tegenstelling volgens U in ons land is tussen arme mensen en rijke mensen? INT054

1. Zeer groot
2. Groot
3. Niet zo groot
4. Helemaal niet
5. Weet niet

Hierna volgt een aantal vragen over MAATREGELEN die de overheid zou kunnen nemen. Wilt u aangeven of u het met deze maatregelen sterk eens bent, het ermee eens bent, het ermee oneens bent, of het er sterk mee oneens bent?

40	De overheid moet: de belasting op de hogere inkomens	VAR110
41	De overheid moet de belasting op de lagere inkomens	VAR114
42	De overheid moet de belasting op de middengroep van inkomens	VAR116

1. Sterk verhogen
2. Een beetje verhogen
3. Laten zoals nu
4. Een beetje verlagen
5. Sterk verlagen
6. Geen mening

Let op: Nu gaat de enquêteur weer de vragen oplezen en de antwoorden worden nu weer door de enquêteur ingetikt. U (ondervraagde) leest niet meer mee!

- 43 Wat verwacht u van de sociale uitkeringen in de komende tijd? Zullen die stijgen, dalen of gelijk blijven? VAR571

1. Stijgen
2. Gelijk blijven
3. Dalen
4. Weet niet

indien (verwachte stijging of daling sociale uitkeringen) (VAR571 = 1 of 3)

- 44 Verwacht u dat de sociale uitkeringen sterk, enigszins of een klein beetje zullen <stijgen/dalen>? VAR572

1. Sterk stijgen / dalen
2. Enigszins
3. Een klein beetje
4. Weet niet

- 45 Bent u van mening dat gegeven de huidige economische situatie de sociale uitkeringen zouden moeten stijgen, dalen of gelijk blijven? VAR573

1. Stijgen
2. Gelijk blijven
3. Dalen
4. Weet niet

Indien (Gezien economische situatie sociale uitkering zouden moeten stijgen / dalen) (var573 =1 of 3)

- 46 Denkt u dat deze sociale uitkeringen gegeven de huidige economische situatie sterk, enigszins of een beetje zouden moeten <stijgen/dalen>? VAR574

1. Sterk stijgen/dalen
2. Enigszins
3. Een klein beetje
4. Geen mening

47 In de toekomst moeten wij met minder sociale zekerheid leren leven, hoe onrechtvaardig dat in sommige gevallen ook uit kan pakken. In hoeverre bent u het met deze uitspraak eens of oneens? VAR576

1. Sterk mee eens
2. Mee eens
3. Noch mee eens, noch mee oneens
4. Mee oneens
5. Sterk mee oneens
6. Geen mening

48 Bent u tevreden of ontevreden over de sociale verzekeringen en sociale voorzieningen in ons land? VAR153

1. Tevreden
2. Ontevreden
3. Geen oordeel

Nu wat over de sociale wetten. Er volgen een paar sociale voorzieningen. Wilt u voor elk hiervan aangeven of deze volgens u op dit moment voldoende of onvoldoende is?

49	De Algemene Ouderdomswet (AOW)	VAR154
50	De Algemene Bijstandswet	VAR155
51	De Werkloosheidswet (WW)	VAR156
52	De Algemene Nabestaandenwet (ANW)	VAR157
53	De Arbeidsongeschiktheidswet (de WAO, WAZ, Wajong)	VAR157A
54	De Ziektewet	VAR154A

1. (niet oplezen) Te goed
2. Voldoende
3. Onvoldoende
4. (indien weigert te kiezen tussen voldoende of onvoldoende) Weet niet

Ik noem nu weer een paar sociale voorzieningen. Wilt u van elk van de genoemde sociale wetten zeggen of er volgens u veel, weinig of geen misbruik van wordt gemaakt?

55	De Algemene Bijstandswet	VAR160
56	De Werkloosheidswet (WW)	VAR161
57	De Arbeidsongeschiktheidswet (de WAO, AAW)	VAR162A

1. Veel
2. Weinig
3. Geen
4. Weet niet

58 Vindt u dat in ons land de verschillen tussen de inkomens te groot zijn, ongeveer juist zijn, of dat de verschillen tussen de inkomens te klein zijn? VAR164

1. Te groot
2. Ongeveer juist
3. Te klein
4. (niet noemen) Geen mening

Wij willen graag uw mening nog wat nauwkeuriger weten.

59 Wenst u dat de verschillen tussen hoge en lage inkomens veel groter worden, een beetje groter, veel kleiner worden, een beetje kleiner of wenst u dat ze hetzelfde blijven? VAR165

1. Veel groter
2. Een beetje groter
3. Blijven zoals nu
4. Een beetje kleiner
5. Veel kleiner
6. (niet noemen) Geen oordeel

60 Er zijn particulieren die veel bezitten en anderen die minder bezitten. Wenst u dat de verschillen tussen dat bezit veel groter worden, of een beetje groter worden, of veel kleiner, of een beetje kleiner of blijven zoals ze zijn? VAR166

1. Veel groter
2. Een beetje groter
3. Blijven zoals nu
4. Een beetje kleiner
5. Veel kleiner
6. (niet noemen) Geen oordeel

De volgende vragen gaan over uw levens- of maatschappijbeschouwing.

61 A. Bent u in een bepaald geloof grootgebracht? VAR198A

1. Ja
2. Neen

Indien (in bepaald geloof grootgebracht) (VAR198A=1)

62 B. Welk geloof was dat? VAR198

1. Rooms-Katholiek (RK)
2. Nederlands Hervormd (NH)
3. Gereformeerd
4. Hindoe
5. Islamitisch
6. Boeddhistisch
7. Ander kerkgenootschap, namelijk: (*niet coderen*)

63 Beschouwt u zichzelf als behorend tot een kerkgenootschap? VAR201A

ENQ.: voor hindoes, moslims, boeddhisten etc.: levensbeschouwelijke groepering i.p.v. kerkgenootschap

1. Ja
2. Neen

Indien (behorend tot kerkgenootschap) (VAR201A=1)

64 Welk kerkgenootschap is dat? VAR201

1. Rooms Katholiek
2. Protestantse Kerk in Nederland (Samen op Weg Kerken)
3. Hindoe
4. Islamitisch
5. Boeddhistisch
6. Ander kerkgenootschap , namelijk: (*niet coderen*)

Indien (Kerkgenootschap Protestantse Kerk in Nederland/Samen op Weg genoemd) (VAR201A=2)

65 Tot welke van de genootschappen die in de Protestantse Kerk in Nederland zijn samengegaan, behoorde u aanvankelijk? VAR201C

1. de Evangelisch Lutherse Kerk
2. de Gereformeerde Kerken in Nederland
3. de Nederlands Hervormde Kerk
4. weet niet

Iedereen:

66 Hoe vaak bent u gedurende het afgelopen half jaar naar de kerk geweest? VAR204

ENQ.: voor hindoes, moslims, boeddhisten etc.: tempel, moskee, synagoge i.p.v. kerk

1. Eens per week of vaker
2. Eenmaal per 2 weken
3. Eenmaal per maand
4. Minder dan eenmaal per maand
5. Nooit
6. Weet niet

Indien (Behorend tot een kerkgenootschap) (VAR201a=1)

67 Bent u van mening dat u zich dient te houden aan alle voorschriften van de kerk of godsdienstige groep waarbij u bent aangesloten? VAR221

1. Ja
2. (niet noemen) Hangt ervan af
3. Nee
4. (niet noemen) Weet niet

ENQ: TOON KAART 3 - GELOVIGHEID

68 Hoe zou u zichzelf beschrijven?

INT257

ENQ.: Slechts één antwoord mogelijk!

1. Buitengewoon gelovig
2. Erg gelovig
3. Enigszins gelovig
4. Noch gelovig, noch ongelovig
5. Enigszins ongelovig
6. Erg ongelovig
7. Buitengewoon ongelovig
8. Weet niet

ENQ: TOON KAART 4 - Mening over GOD

69 Welke van deze uitspraken komt het meest overeen met uw mening over God? Noemt u de letter maar die ervoor staat! INT229

ENQ.: Slechts één antwoord mogelijk!

- A. Ik geloof niet in God
- B. Ik weet niet of er een God is en ik geloof niet dat er een manier is om dat te weten te komen
- C. Ik geloof niet in een God die zich met ieder van ons persoonlijk bezighoudt, maar ik geloof wel in één of andere hogere macht
- D. Op sommige momenten geloof ik in God, op andere momenten niet
- E. Ik geloof in God, al heb ik mijn twijfels
- F. Ik geloof zonder twijfel dat God werkelijk bestaat
- Weet niet

70 Heeft u kinderen jonger dan 21 jaar? VAR820

1. Ja
2. Nee

Indien (Respondent heeft kinderen jonger dan 21 jaar) (var820=1)

71 Hoeveel moeite doet u ervoor om uw kind of kinderen op te voeden in uw geloof of levensbeschouwing? VAR1117

1. Doet geregeld moeite
2. Doet af en toe moeite
3. Doet bijna nooit moeite
4. Doet helemaal geen moeite
5. Weet niet

Er zijn diverse geloofsrichtingen in onze maatschappij. Voor elk van deze geloofsrichtingen zou ik graag van u willen weten in hoeverre u vindt dat zij vrijgelaten moeten worden in hun doen en laten.

72	Katholieken	VAR589A
73	Protestanten	VAR589B
74	Islamieten	VAR589C
75	Jehova's	VAR589D
76	Humanisten	VAR589E
77	Diverse groepen, zoals Unified Family, Children of God, Scientology, Hare Krishna VAR589F	

1. Volledig vrijlaten
2. Tamelijk vrijlaten
3. Een klein beetje vrijlaten
4. Helemaal niet vrij laten
5. Weet niet

ENQ.: Laat de ondervraagde de volgende vragen zelf lezen en het antwoord van zijn/haar keuze ZELF INTIKKEN.

Hoeveel vertrouwen heeft u in:

78	de regering?	INT218
79	het bedrijfsleven?	INT219
80	kerken en religieuze organisaties?	INT221
81	de rechtspraak?	INT222
82	het onderwijs?	INT223
83	de gezondheidszorg	INT710
84	de kranten	INT711
85	de politie	INT712
86	de Tweede Kamer	INT713
87	de ambtenaren	INT714
88	de Europese Unie	INT715
89	de vakbonden	INT716

1. Onbeperkt vertrouwen
2. Veel vertrouwen
3. Enig vertrouwen
4. Zeer weinig vertrouwen
5. Helemaal geen vertrouwen
6. Weet niet

Let op: Nu gaat de enquêteur weer de vragen oplezen en de antwoorden worden nu weer door de enquêteur ingetikt. U (ondervraagde) leest niet meer mee!

Nu een aantal vragen over de politiek

90 Zou u van uzelf zeggen dat u sterk bent geïnteresseerd in politiek? Bent u gewoon geïnteresseerd, matig geïnteresseerd, weinig of praktisch helemaal niet geïnteresseerd? VAR491

1. Sterk
2. Gewoon
3. Matig
4. Weinig
5. Niet geïnteresseerd
6. Geen mening

91 Leest u wel eens iets over de politiek in ons land, bijvoorbeeld krantenverslagen? Zo ja, doet u dit regelmatig, af en toe of een enkele keer? VAR040

1. Regelmatig
2. Af en toe
3. Een enkele keer
4. Niet
5. Weet niet

92 De wijze waarop de democratie in Nederland functioneert, bent u daarover al met al zeer tevreden, tamelijk tevreden, niet zo tevreden of helemaal niet tevreden? VAR1304

1. Zeer tevreden
2. Tamelijk tevreden
3. Niet zo tevreden
4. Helemaal niet tevreden
5. Weet niet

93 Als er nu verkiezingen zouden zijn voor de Tweede Kamer, zou u dan gaan stemmen? VAR274

1. Ja
2. (niet noemen) Misschien
3. Nee
4. (niet noemen) Wil niet zeggen
5. (niet noemen) Mag niet stemmen

Indien (Zou stemmen voor Tweede Kamer of misschien) = (VAR274 = 1 of 2)

94 Op welke partij zou u dan waarschijnlijk stemmen? VAR275

1. CDA
2. PvdA
3. VVD
4. LPF (Lijst Pim Fortuyn)
5. Groen Links
6. SP (Socialistische partij)
7. D66
8. Christen Unie
9. SGP (Staatskundig Gereformeerde Partij)
10. Leefbaar Nederland
11. Partij voor de Dieren
12. Andere Partij
13. Blanco stemmen
14. Weet nog niet
15. Wil niet zeggen

ENQ.:Laat de ondervraagde de nu volgende vragen zelf lezen en het antwoord van zijn/haar keuze ZELF intikken.

95 Beschouwt u zichzelf als links of als rechts? VAR461

1. Zeer links
2. Gematigd links
3. Geen van beide
4. Gematigd rechts
5. Zeer rechts
6. Geen mening

96 Zoals u weet worden de mensen vaak ingedeeld in de arbeidersklasse, de lagere middenklasse, de hogere middenklasse en de hogere klasse. Tot welke groepering rekent u uzelf (en/of uw gezin)? VAR367

1. Arbeidersklasse
2. Lagere middenklasse
3. Hogere middenklasse
4. Hogere klasse
5. Geen mening

Nu een paar vragen over inspraak

97 De inspraak van de burgers op het bestuur van gemeente en provincie moet: VAR273

1. Veel groter worden
2. Beetje groter worden
3. Blijven zoals nu
4. Beetje kleiner worden
5. Veel kleiner worden
6. Geen mening

Let op: Nu gaat de enquêteur weer de vragen oplezen en de antwoorden worden nu weer door de enquêteur ingetikt. U (ondervraagde) leest niet meer mee!

98 Als ik de politici zo bezig zie, vind ik ze arrogant. In hoeverre bent u het hiermee eens of oneens? VAR1262

1. Zeer mee eens
2. Mee eens
3. Noch mee eens, noch mee oneens
4. Mee oneens
5. Zeer mee oneens
6. Weet niet

Dan zijn hier nog een aantal beweringen die met het stemmen en de politiek te maken hebben. Wij willen graag weten wat u van deze beweringen vindt. Ik zal ze nu EEN voor EEN voorlezen, dan zegt u maar spontaan of u het er mee eens bent of oneens.

99 Wat de regering ook doet, voor het dagelijks leven heeft het weinig nut. VAR239

100 Mensen als ik hebben geen enkele INVLOED op wat de regering doet VAR318

101 Ik denk niet dat kamerleden en ministers veel geven om wat mensen zoals ik denken VAR319

102 Kamerleden letten te veel op het belang van enkele machtige groepen, in plaats van op het algemeen belang VAR320

1. Eens
2. Oneens
3. Weet niet

ENQ.: Laat de ondervraagde de volgende vragen zelf lezen en het antwoord van zijn/haar keuze ZELF INTIKKEN.

103 Vindt u dat over het algemeen de meeste mensen wel te vertrouwen zijn of vindt u dat men niet voorzichtig genoeg kan zijn in de omgang met mensen? VW065

1. Wel te vertrouwen
2. Je kan niet voorzichtig genoeg zijn
3. Weet niet

Nu volgen enkele uitspraken. Wilt u aangeven in welke mate u het daarmee eens of oneens bent?

104 Er zijn zoveel verschillende opvattingen over wat goed en wat verkeerd is dat je soms niet meer weet waar je aan toe bent VAR446

105 Alles verandert hedentendage zo snel dat men vaak nauwelijks meer weet wat goed en wat slecht is VAR447

106 Wat we nodig hebben zijn minder wetten en instellingen en meer moedige, onvermoeibare en toegewijde leiders waar het volk vertrouwen in kan hebben VAR439

1. Volkomen mee eens
2. In grote lijnen mee eens
3. Noch mee eens, noch mee oneens
4. Eigenlijk niet mee eens
5. Helemaal niet mee eens
6. Geen mening

Let op: Nu gaat de enquêteur weer de vragen oplezen en de antwoorden worden nu weer door de enquêteur ingetikt. U (ondervraagde) leest niet meer mee!

107 Bent u lid (geweest) van een politieke partij? VAR497

1. Ja
2. Nee, maar wel geweest
3. Nee, nooit geweest
4. Wil niet zeggen

108 Bent u lid van een vakbond? VAR499

1. Neen
2. CNV
3. FNV
4. MHP
5. Unie (BLHP)
6. Andere
7. Weet niet
8. Wil niet zeggen

109 Heeft u zich in de afgelopen 2 jaar wel eens samen met anderen actief ingespannen voor een kwestie, die landelijk of nationaal van belang is of die betrekking heeft op wereldproblemen als vrede en armoede? VAR599

1. Ja
2. Nee
3. Weet niet

110 Heeft u zich in de afgelopen 2 jaar wel eens samen met anderen actief ingespannen voor een kwestie die van belang is voor uw gemeente, voor een bepaalde groep in de gemeente of voor uw buurt? VAR600

1. Ja
2. Nee
3. Weet niet

111 Hoe waarschijnlijk is het dat u werkelijk iets zou proberen te doen, als u dacht dat de Tweede Kamer bezig was een onrechtvaardige wet aan te nemen? Zou dat zeer waarschijnlijk zijn, enigszins waarschijnlijk of onwaarschijnlijk? VAR408

1. Zeer waarschijnlijk
2. Enigszins waarschijnlijk
3. Onwaarschijnlijk
4. Weet niet

112 Stel dat iemand een wet zo onrechtvaardig vindt dat hij besluit de regering bij zijn werk te hinderen door zitdemonstraties, massabijeenkomsten of protestoptochten. Keurt u dat goed of keurt u dat af? VAR409

1. Keurt goed
2. (niet noemen) Kan niet veel schelen
3. Keurt af
4. (niet noemen) Weet niet

ENQ.: Neem nu de witte kaartjes A t/m P uit de envelop; schudt ze goed door elkaar alvorens u ze aan de ondervraagde overhandigt (zo kan de ondervraagde niet door een bepaalde volgorde beïnvloed worden). Controleer ook altijd goed of de set met kaartjes nog compleet is: u heeft ze nog nodig bij volgende gesprekken.

ENQ.: Antwoordcategorieën niet aan respondent tonen op beeldscherm (vanwege de niet willekeurige volgorde van de uitspraken)

In de politiek is het niet altijd mogelijk alles te bereiken wat men graag zou willen. Op deze kaartjes staan verschillende dingen die u kunt nastreven. Natuurlijk zijn deze zaken voor ieder van ons op een of andere manier belangrijk. Stel dat u zou moeten kiezen. Welk doel lijkt u dan het meest wenselijk? Welke komt voor op de tweede plaats? En welke op de derde plaats, enz., net zolang tot u ze allemaal gehad heeft. Maakt u maar een stapeltje van de kaartjes met bovenop het doel dat u het meest wenselijk vindt, enz.

113	Als eerste?	VAR1046A (codes a-p)
tot		tot
128	Als 16e?	VAR1046P (codes a-p)

- A. Orde handhaven
- B. De politieke inspraak van de burgers vergroten
- C. Prijsstijgingen tegengaan
- D. De vrijheid van meningsuiting beschermen
- E. Een hoge mate van economische groei handhaven
- F. Zorgen voor een sterk leger in Nederland
- G. De mensen meer inspraak geven bij beslissingen op het werk en in hun woonplaats
- H. Proberen onze steden en ons platteland te verfraaien
- I. Een stabiele economie handhaven
- J. De strijd tegen de misdaad
- K. Streven naar een vriendelijker en minder onpersoonlijke samenleving
- L. Streven naar een samenleving waarin ideeën belangrijker zijn dan geld
- M. Er voor zorgen dat de werkloosheid sterk vermindert
- N. Bestrijden van milieuverontreiniging
- O. Het op peil houden van de sociale zekerheid
- P. Zorgen voor een goede opvang van (allochtone) immigranten, zoals Turken, Marokkanen en Surinamers

ENQ.: Laat ondervraagde de nu volgende vragen zelf lezen en het antwoord ZELF INTIKKEN.

Geef uw mening over de volgende twee beweringen.

129	De politie doet haar werk uitstekend	VAR402
130	In ons land kan een ieder erop rekenen dat de rechter zijn of haar zaak onbevooroordeeld zal behandelen	VAR595

1. Sterk mee eens
2. Mee eens
3. Noch mee eens, noch mee oneens
4. Mee oneens
5. Sterk mee oneens
6. Geen mening

Let op: Nu gaat de enquêteur weer de vragen oplezen en de antwoorden worden nu weer door de enquêteur ingetikt. U (ondervraagde) leest niet meer mee!

Nu iets over misdaad.

131 Bent u van mening dat de misdadigheid in Nederland de laatste tijd toeneemt, gelijk blijft of afneemt? VAR687

1. Neemt toe
2. Blijft gelijk
3. Neemt af
4. Weet niet

Indien (Misdadigheid toe- of af-neemt) (VAR687 = 1,3)

132 Vindt u dat dat in sterke mate, enigszins of een klein beetje het geval is? VAR688

1. In sterke mate
2. Enigszins
3. Een klein beetje
4. Weet niet

133 Vindt u dat de misdaad in Nederland een echt probleem aan het worden is, of vindt u dat het er normaal gesproken bij hoort? VAR689

1. Echt probleem
2. Hoort erbij
3. Weet niet

134 Worden misdaden in Nederland over het algemeen te zwaar, te licht of juist goed bestraft? VAR953

1. Te zwaar
2. Juist goed
3. Te licht
4. Geen mening

ENQ.: Laat ondervraagde de nu volgende vragen zelf lezen en het antwoord ZELF INTIKKEN.

135 Worden misdadigers naar uw indruk tegenwoordig strenger gestraft dan tien jaar geleden? VAR1265

1. strenger gestraft
2. even streng gestraft
3. lichter gestraft
4. Weet niet

136 Men moet misdadigers niet in de eerste plaats straffen, maar men moet vooral proberen ze te veranderen. In hoeverre bent u het hier mee eens? VAR433

137 Seksuele misdadigers moet men niet in de eerste plaats straffen, maar proberen te genezen. VAR445

1. Volkomen mee eens
2. In grote lijnen mee eens
3. Noch mee eens, noch mee oneens
4. Eigenlijk niet mee eens
5. Helemaal niet mee eens
6. Geen mening

138 Het zou misschien goed zijn als voor bepaalde misdaden de doodstraf weer zou worden ingevoerd. In hoeverre bent u het hier mee eens? VAR351

1. Sterk mee eens
2. Mee eens
3. Noch mee eens, noch mee oneens
4. Mee oneens
5. Sterk mee oneens
6. Geen mening

Let op: Nu gaat de enquêteur weer de vragen oplezen en de antwoorden worden nu weer door de enquêteur ingetikt. U (ondervraagde) leest niet meer mee!

Zou u een aantal delen van het regeringsbeleid een rapportcijfer willen geven? Net als bij de rapportcijfers op school is een 6 voldoende.

ENQ.: Lees EEN voor EEN op

139	Het zorgbeleid zoals bejaardenhulp, bejaardenoorden en ziekenhuizen	VAR1145A
140	Het cultuurbeleid zoals subsidies voor concerten en toneelvoorstellingen	VAR1145B
141	Het beleid op het gebied van vrije tijd zoals subsidies voor sportzalen en sportvelden	VAR1145C
142	Het beleid op het gebied van Algemeen Vormend Onderwijs	VAR1145D
143	Het beleid op het gebied van Beroepsonderwijs	VAR1145E
144	De ordehandhaving zoals politie en rechtspraak	VAR1145F
145	Het sociale zekerheidsbeleid	VAR1145G
146	Het werkgelegenheidsbeleid	VAR1145H
147	Het milieubeleid	VAR1145I
148	Het beleid dat de kosten van levensonderhoud (prijzen, woonlasten) binnen de perken houdt	VAR1145J
149	Het beleid voor de leefbaarheid in de steden	VAR1145K
150	Het beleid voor de opvang van buitenlanders	VAR1145L
151	Het beleid voor de kinderopvang bijvoorbeeld crèches en peuterspeelzalen	VAR1145M

- 1 tot 10
- (niet opnoemen) Geen oordeel

U heeft zojuist een aantal delen van het regeringsbeleid een rapportcijfer gegeven. Zou u nogmaals een oordeel over die soorten regeringsbeleid willen geven en voor elk daarvan willen zeggen of u vindt dat de regering er te veel, juist genoeg of te weinig aan doet ?

ENQ.: lees EEN voor EEN op:

152	Het zorgbeleid zoals bejaardenhulp, bejaardenoorden en ziekenhuizen	VAR1162A
153	Het cultuurbeleid zoals subsidies voor concerten en toneelvoorstellingen	VAR1162B
154	Het beleid op het gebied van vrije tijd zoals subsidies voor sportzalen en sportvelden	VAR1162C
155	Het beleid op het gebied van Algemeen Vormend Onderwijs	VAR1162D
156	Het beleid op het gebied van Beroepsonderwijs	VAR1162E
157	De ordehandhaving zoals politie en rechtspraak	VAR1162F
158	Het sociale zekerheidsbeleid	VAR1162G
159	Het werkgelegenheidsbeleid	VAR1162H
160	Het milieubeleid	VAR1162I
161	Het beleid dat de kosten van levensonderhoud (prijzen, woonlasten) binnen de perken houdt	VAR1162J
162	Het beleid voor de leefbaarheid in de steden	VAR1162K
163	Het beleid voor de opvang van buitenlanders	VAR1162L
164	Het beleid voor de kinderopvang bijvoorbeeld crèches en peuterspeelzalen	VAR1162M

1. Te veel
2. Juist genoeg
3. Te weinig
4. (niet noemen) Geen oordeel

ENQ.: TOON KAART 5 HOE TEVREDEN MET REGERING

165 Wilt u met behulp van deze kaart aangeven hoe tevreden u over het algemeen bent met wat de Nederlandse regering doet? VAR1146

ENQ.: het gaat erom wat de Nederlandse regering in het algemeen of over het geheel genomen doet.

1. Zeer tevreden
2. Min of meer tevreden
3. Nogal ontevreden
4. Erg ontevreden

166 De Nederlandse overheid functioneert goed. Bent u het met deze uitspraak eens of oneens?
Of zeer eens, of zeer oneens? VAR1163

1. Zeer eens
2. Eens
3. Oneens
4. Zeer oneens
5. Geen mening

Ik leg u nu enkele actuele problemen voor, wilt u hierover uw mening geven?

167 Stel dat een dokter iemand op diens eigen verzoek uit zijn lijden kan helpen door het geven van een spuitje, wat moet hij dan volgens u doen? VAR544

1. Wel geven
2. Hangt ervan af
3. Niet geven
4. Weet niet

168 Het moet mogelijk zijn dat een vrouw zonder meer abortus kan laten uitvoeren als zij dat wenst. In hoeverre bent u het hier mee eens? VAR347

1. Sterk mee eens
2. Mee eens
3. Noch mee eens, noch mee oneens
4. Mee oneens
5. Sterk mee oneens
6. Geen mening

We gaan verder met vragen over samenwonen, huwelijk, gezin en kinderen.

169 Vindt u het wel of niet bezwaarlijk als in een gezin met schoolgaande kinderen de vrouw naast haar huishouding een werkkring heeft of vindt u dit juist aan te bevelen? VAR515

1. Aan te bevelen
2. Niet bezwaarlijk
3. Bezwaarlijk
4. Weet niet

Indien (ander antwoord dan BEZWAARLIJK als standpunt over gezin met schoolkinderen en werkende vrouw met huishouden) (VAR515 = 1,2,4)

170 En als er nog kleine kinderen in huis zijn, die naar een crèche zouden moeten? VAR516

1. Aan te bevelen
2. Niet bezwaarlijk
3. Bezwaarlijk
4. Weet niet

ENQ.: Laat ondervraagde de nu volgende vragen zelf lezen en het antwoord ZELF INTIKKEN.

171 De overheid moet: werkgelegenheid scheppen voor elke gehuwde vrouw die buitenshuis wil gaan werken VAR557

1. Sterk mee eens
2. Mee eens
3. Noch mee eens, noch mee oneens
4. Mee oneens
5. Sterk mee oneens
6. Geen mening

- 172 Man en vrouw moeten huishoudelijk werk gelijkelijk onder elkaar verdelen VAR844
173 Man en vrouw moeten betaald werk gelijkelijk onder elkaar verdelen VAR846
174 De kinderverzorging is evengoed de verantwoordelijkheid van de man als van de vrouw
VAR847

1. Volkomen mee eens
2. In grote lijnen mee eens
3. Noch mee eens, noch mee oneens
4. Eigenlijk niet mee eens
5. Helemaal niet mee eens
6. Geen mening

- 175 Vrouwen moeten vanwege hun achterstand voorrang hebben, bijvoorbeeld bij het krijgen van een baan VAR594

- 176 Vrouwenemancipatie is in ons land niet meer nodig, vrouwen en mannen zijn hier immers al gelijkwaardig aan elkaar. VAR1017

1. Sterk mee eens
2. Mee eens
3. Noch mee eens, noch mee oneens
4. Mee oneens
5. Sterk mee oneens
6. Geen mening

- 177 De overheid wil dat zoveel mogelijk vrouwen betaald werk gaan doen. Wat vindt u in het algemeen van dit streven? VAR1307

- 178 De overheid moet voorzieningen scheppen, zodat ouders werk buitenshuis en de verzorging van hun kinderen goed met elkaar kunnen combineren. VAR1306

- 179 Mannen en vrouwen moeten de kinderverzorging gelijk verdelen. VAR1305

1. Goede zaak
2. Het kan me niet schelen
3. Slechte zaak
4. Weet niet

- 180 Een vrouw is geschikter om kleine kinderen op te voeden dan een man. VAR357

1. Sterk mee eens
2. Mee eens
3. Noch mee eens, noch mee oneens
4. Mee oneens
5. Sterk mee oneens
6. Geen mening

Let op: Nu gaat de enquêteur weer de vragen oplezen en de antwoorden worden nu weer door de enquêteur ingetikt. U (ondervraagde) leest niet meer mee!

- 181 Er zijn ouders die voor kinderen jonger dan 4 jaar gedurende EEN of meer dagen per week gebruik maken van een voorziening voor kinderopvang. Is dat volgens u (lees op):... VAR768

1. Aan te bevelen,
2. Niet bezwaarlijk of
3. Bezwaarlijk
4. (niet oplezen) Weet niet

Indien (Kinderopvang jonge kinderen aanbevelenswaardig of niet bezwaarlijk) (VAR768 =1,2,4)

- 182 En wat vindt u als het om babies gaat? Is dat volgens u (lees op):...
VAR1308

1. Aan te bevelen,
2. Niet bezwaarlijk of
3. Bezwaarlijk
4. (niet oplezen) Weet niet

183 Mag een kind na de lagere school beslissen over de verdere schoolkeuze? Is dat kind mag (lees op): ... VAR754

1. zelf beslissen
2. meebeslissen
3. niet meebeslissen
4. (niet oplezen) Weet niet

184 Mogen oudere kinderen zelf uitmaken hoe zij het geld besteden dat ze met een bijbaantje verdienen? VAR755

1. Ja
2. (niet noemen) Hangt ervan af
3. Neen
4. (niet noemen) Weet niet

185 En mag een kind beslissen of het de opleiding wel of niet afmaakt? Kind mag (lees op): VAR760

1. zelf beslissen
2. meebeslissen
3. niet meebeslissen
4. (niet noemen) Weet niet

186 Vindt u dat kinderen tot en met twaalf jaar zelfstandig het internet mogen gebruiken of vindt dat een volwassene daar toezicht op moet houden? VAR1309

1. zelfstandig internetten
2. onder toezicht internetten
3. (niet noemen) ouders kunnen daar geen toezicht op houden
4. (niet noemen) weet niet

187 Wat is het bruto inkomen van het huishouden waartoe u behoort, dus het totaal van alle inkomens die in uw huishouden verdiend worden voordat belasting, premies e.d. eraf gaan?

Als u het niet zo precies weet, wilt u het dan zo goed mogelijk schatten?

VAR462

ENQ.: kies periode waarvan men het inkomen weet, tik dan bedrag in (schatting, op € 100 afronden)

- per week €.....
- per vierweekse periode €.....
- per maand €.....
- per jaar €.....
- wil niet exact opgeven

ENQ.: Waarom wilt u mijn inkomen weten?

Allerlei overheidsmaatregelen of voorzieningen zijn afhankelijk van het inkomen of hebben gevolgen voor bepaalde inkomensgroepen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan een uitspraak als "De hogere inkomens moeten meer belasting gaan betalen ten gunste van de lagere inkomens": u zult begrijpen dat mensen met een hoog inkomen daar veelal anders over denken dan mensen met een laag inkomen. In dit onderzoek worden veel van dit soort vragen gesteld. Het is voor de analyse dan noodzakelijk te weten wat het inkomen van de ondervraagde (of het huishouden) is; alleen dan kan de juiste conclusie getrokken worden. Wijs de ondervraagde op de vertrouwelijkheid waarmee gegeven antwoorden worden behandeld.

Indien inkomen niet exact wil opgeven:

ENQ: TOON KAART 6 - BRUTO INKOMEN HUISHOUDEN

Wilt u aangeven wat het bruto jaarinkomen van uw huishouden ongeveer is?

1. tot 22.999 euro
2. 23.000 tot 33. 999 euro
3. 34.000 tot 44. 999 euro
4. 45.000 tot 67. 999 euro
5. 68.000 euro en meer
6. (niet noemen) wil ook dit niet aangeven
7. (niet noemen) weet niet

188 Hoe is de samenstelling van het huishouden waar u lid van bent? VAR684
ENQ.:Het gaat hier om de samenstelling van het huishouden, dus als er bijvoorbeeld een bij de ouders inwonend kind ondervraagd wordt, is het antwoord niet alleenstaande maar echtpaar met kinderen (gehuwd) of ongehuwd samenwonend met kinderen.

1. Echtpaar met kinderen
2. Echtpaar zonder kinderen
3. Ongehuwd samenwonend met kinderen
4. Ongehuwd samenwonend zonder kinderen
5. Vader met kinderen
6. Moeder met kinderen
7. Alleenstaande
8. Nog anders

Ik ga u steeds twee verschillende soorten gezinnen of personen oplezen. Wij zouden graag van u willen weten wie van de twee volgens u tijdens een periode van woningschaarste een vrijkomende woning moet krijgen.

189 Een gezin van een buitenlander of een Nederlands gezin VAR683B

1. Gezin van een buitenlander
2. Nederlands gezin
3. (niet noemen) Mag geen verschil maken
4. (niet noemen) Weet niet

Veronderstel dat er twee werknemers zijn, die op één punt verschillen, maar overigens op alle andere punten gelijk zijn. Als één van hen ontslagen moet worden omdat het bedrijf slecht gaat, wie zou dat volgens u dan moeten zijn?

190 Een buitenlander of een Nederlander VAR728B

1. Een buitenlander
2. Een Nederlander
3. (niet noemen) Mag geen verschil maken
4. (niet noemen) Weet niet

Veronderstel weer eens dat er twee werknemers zijn, die op één punt verschillen, maar overigens op alle andere punten gelijk zijn. Als maar één van beiden in aanmerking kan komen voor promotie, wie zou het dan moeten zijn?

191 Een buitenlander of een Nederlander VAR729B

1. Een buitenlander
2. Een Nederlander
3. (niet noemen) Mag geen verschil maken
4. (niet noemen) Weet niet

192 Gesteld dat u mensen van een ander ras als naaste burens zou krijgen, zou u daar dan geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren maar het minder prettig vinden of zou u zich er tegen verzetten? VAR546

1. Geen enkel bezwaar
2. (niet noemen) Hangt ervan af
3. Minder prettig
4. Er tegen verzetten
5. (niet noemen) Weet niet

~~ENQ: LET OP! Volgende vraag NIET oplezen, maar ZELF invullen!~~

~~193 — ENQ: Denkt u dat de persoon allochtoon is (volgens eigen inschatting)! — VAR1315~~

- ~~1. Ja, ik denk dat persoon allochtoon is~~
- ~~2. Nee, ik denk dat persoon Nederlander is~~

~~Indien niet allochtoon:~~

194 En hoe staat u tegenover kinderen van allochtonen in de schoolklas waar ook uw eigen kinderen in zitten? Zou u daar geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren, maar het minder prettig vinden of zou u zich ertegen verzetten? VAR758

1. Geen enkel bezwaar
2. (niet noemen) Hangt ervan af
3. Minder prettig
4. Ertegen verzetten
5. (niet noemen) Weet niet

~~Indien niet allochtoon:~~

195 En hoe staat u tegenover allochtonen als collega's op het werk? Zou u daar geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren maar het minder prettig vinden of zou u zich ertegen verzetten? VAR759

1. Geen enkel bezwaar
2. (niet noemen) Hangt ervan af
3. Minder prettig
4. Ertegen verzetten
5. (niet noemen) Weet niet

196 Wat vindt u over het algemeen van het aantal mensen van een andere nationaliteit dat in ons land woont? Zijn dat er te veel, veel maar niet te veel, of niet veel? VAR1031

1. Te veel
2. Veel, maar niet te veel
3. Niet veel
4. Weet niet

197 Hoe staat u in het algemeen tegenover allochtone groepen in onze samenleving, zoals Turken, Marokkanen, Surinamers en dergelijke? Positief, negatief of niet positief en niet negatief? VAR1140

1. Positief
2. Niet positief, niet negatief
3. Negatief
4. Weet niet

In hoeverre bent u het met de volgende uitspraken eens of oneens?

198 Buitenlanders moeten meer hun best doen om de Nederlandse taal te leren. VAR1141

199 Buitenlanders moeten niet zo sterk vasthouden aan hun eigen cultuur en gewoonten VAR1142

1. Zeer mee eens
2. Mee eens
3. Noch mee eens, noch mee oneens
4. Mee oneens
5. Zeer mee oneens
6. Weet niet

ENQ.: TOON KAART 7 - INBURGERING

200 Welke van de uitspraken op deze kaart komt het meest overeen met uw mening? De meeste buitenlanders in Nederland: VAR1143

1. zijn aardig ingeburgerd
2. zullen in de nabije toekomst ingeburgerd raken
3. hebben nog een lange weg te gaan voordat zij hier ingeburgerd zullen zijn
4. zullen hier nooit ingeburgerd raken

201 De vestiging van immigranten in Nederland is niet alleen een probleem, maar betekent ook een verrijking van onze samenleving: VAR1161

1. Sterk mee eens
2. Mee eens
3. Noch mee eens, noch mee oneens
4. Mee oneens
5. Sterk mee oneens
6. Geen mening

In welke mate vindt u dat de Nederlandse overheid al dan niet soepel moet zijn in het afgeven van verblijfsvergunningen aan mensen uit andere landen, die om de volgende redenen in ons land willen komen wonen of werken? Wilt u uw antwoord geven aan de hand van deze kaart?

ENQ.: TOON KAART 8 - HOE SOEPEL MOET OVERHEID ZIJN

202 Iemand die door de politieke situatie in zijn land persoonlijk bedreigd wordt . VAR1103

203 Iemand die door de economische situatie in zijn land, in dat land geen of nauwelijks middelen van bestaan heeft. Hoe soepel moet de Nederlandse overheid in dit geval zijn in het afgeven van een verblijfsvergunning? VAR1104

204 Een buitenlander die hier legaal verblijft, maar zijn echtgenoot of echtgenote naar Nederland wil laten overkomen. Hoe soepel moet de Nederlandse overheid in dit geval zijn in het afgeven van een verblijfsvergunning voor de echtgenoot of echtgenote? VAR1105

205 Een zoon van een hier legaal verblijvende buitenlander die zijn toekomstige vrouw naar Nederland wil laten overkomen. Hoe soepel moet de Nederlandse overheid in dit geval zijn in het afgeven van een verblijfsvergunning? VAR1106

1. Zeer soepel
2. Enigszins soepel
3. Niet zo soepel
4. Helemaal niet afgeven
5. (niet noemen, niet op kaart) Weet niet

~~Indien (Nederlandse persoon) = (VAR1315=2)~~

~~Enq.: Let op, indien respondent zelf allochtoon is kan deze vraag gevoelig liggen~~

~~206 Stel dat u een dochter heeft die zou willen trouwen met een allochtoon. Zou u daar dan: geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren, maar het minder prettig vinden of zou u er zich tegen verzetten? VAR1315A~~

- ~~1. Geen enkel bezwaar~~
- ~~2. (niet noemen) Hangt ervan af~~
- ~~3. Minder prettig, maar zou accepteren~~
- ~~4. Tegen verzetten~~
- ~~5. (niet noemen) Geen oordeel~~
- ~~6. vraag niet gesteld (inschatting dat het bij deze persoon gevoelig ligt)~~

~~Indien (Allochtoon) = (VAR1315=1)~~

~~207 Stel dat u een dochter heeft die zou willen trouwen met een geboren Nederlander. Zou u daar dan geen enkel bezwaar tegen hebben, zou u het accepteren, maar het minder prettig vinden of zou u er zich tegen verzetten? VAR1315B~~

- ~~1. Geen enkel bezwaar~~
- ~~2. (niet noemen) Hangt ervan af~~
- ~~3. Minder prettig, maar zou accepteren~~
- ~~4. Tegen verzetten~~
- ~~5. (niet noemen) Geen oordeel~~

208 Bent u het er mee eens of oneens dat een afgewezen asielzoeker het land wordt uitgezet?
VAR1266

1. Mee eens
2. Mee oneens
3. Weet niet

209 En hoe luidt uw oordeel als het iemand betreft, die hier een aantal jaren heeft gewoond?
VAR1267

1. Mee eens
2. Mee oneens
3. Weet niet

In hoeverre bent u het met de volgende uitspraken eens:

210 Moslims kunnen veel bijdragen aan de Nederlandse cultuur. VAR1310

211 De meeste moslims in Nederland hebben respect voor de cultuur en leefwijze van anderen.
VAR1311

212 De West-Europese leefwijze en die van moslims zijn onverenigbaar. VAR1312

213 Moslimmannen overheersen hun vrouwen. VAR1313

214 Moslims in Nederland voeden hun kinderen op een autoritaire manier op. VAR1314

1. zeer mee eens
2. mee eens
3. mee oneens
4. zeer mee oneens
5. (niet noemen) weet niet

215 Tot slot nog een vraag waarbij u niet hoeft te kiezen tussen antwoordmogelijkheden, maar waarbij u zelf een antwoord kan geven.

Mensen hebben verschillende ideeën over wat iemand tot een goede burger maakt. Kunt u met enkele woorden aangeven wat een goede burger volgens u wel en vervolgens wat een goede burger niet doet?

ENQ: Maximaal tweemaal drie antwoorden noteren:

Wat doet een goede burger WEL? (maximaal 3 antwoorden)

Wat doet een goede burger NIET? (maximaal 3 antwoorden)..... VAR1317

(vragen wel invoeren, niet coderen)

Afsluitende vragen

ENQ.: De rest van de vragen door de enquêteur in te vullen zonder de hulp van een respondent

1 Wat is uw eigen indruk van het vraaggesprek? Ondervraagde vond de vragen over het algemeen: VAR900K

1. Erg moeilijk
2. Nogal moeilijk
3. Moeilijk noch makkelijk
4. Nogal makkelijk
5. Erg makkelijk

2 Wat vindt u zelf van de duur van het vraaggesprek? VAR900L

1. Veel te lang
2. Te lang
3. Niet te lang

3 Waren er tijdens het vraaggesprek meestentijds anderen aanwezig die het gesprek volgden? VAR548

1. Ja
2. Nee

alleen indien VAR548 = 1 (ja)

4 Maakte(n) deze soms opmerkingen: werd er op enigerlei wijze gereageerd, met andere woorden: had u de indruk dat de ondervraagde werd beïnvloed? VAR550

1. Ja
2. Nee
3. Weet niet

Overhandig de schriftelijke vragenlijst aan de respondent. Leg uit hoe het in zijn werk gaat.

Noteer *op de voorkant van de vragenlijst* de centrale kenmerken van de respondent.

Noteer *in dit systeem* het voor iedere vragenlijst unieke barcodenummer.

Met dit getal wordt de respondent gekoppeld aan het mondelinge interview. S.v.p. goed invoeren dus, de controle kenmerken worden alleen gecontroleerd als het nummer niet blijkt te bestaan of al aan iemand anders toebehoort.

Barcode nummer schriftelijke vragenlijst (alleen het getal rechtsonder de barcode)